

อิทธิพลและการแพร่หลายของลัทธิขีอะฮ์ในสังคมมุสลิมจังหวัดพัทลุง

ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง

ก่อนที่จะกล่าวถึงศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยใคร่ขอทำความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมุสลิมในประเทศไทยก่อนพอสังเขป ทั้งนี้เพราะมีความเกี่ยวพันกันอยู่ไม่น้อย ดร.อิมรอน มะลูดีม ได้เขียนเอาไว้ในหนังสือ “วิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลไทยกับมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ว่านักประวัติศาสตร์ส่วนมากมีความเห็นว่า หลังจากศาสนาอิสลามมาถึงเอเชียใต้แล้วก็เข้ามาในประเทศไทยมาเลเซีย ครั้นแล้วก็มาถึงภาคใต้ของประเทศไทย สุมาตรา ชะวา และเกาะบอร์เนียวตามลำดับ เชื่อกันว่าอิสลามมาถึงมะละกา (ปัจจุบันเป็นรัฐหนึ่งในมาเลเซีย) เมื่อ คริสตศตวรรษที่ 9 (พุทธศตวรรษที่ 14) ความรุ่งโรจน์ของมะละกาในสมัยนั้นทำให้อิสลามแพร่ขยายไปยังที่อื่น ๆ ในอาณาบริเวณประเทศมาเลเซีย อิสลามขยายไปอย่างรวดเร็วมาก ในมะละกาในคริสตศตวรรษที่ 15 (พุทธศตวรรษที่ 20) ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ปรัมเศว (ซึ่งหลังจากรับศาสนาอิสลามแล้วก็เปลี่ยนชื่อเป็น อิสกันดาร์ ซาห์) สมัยนั้นมะละกาเป็นศูนย์กลางพาณิชย์ใหญ่อิทธิพลของกษัตริย์มะละกาได้แผ่ขยายเข้าไปในดินแดนของมาเลเซีย(แต่ก่อนเรียกว่ามะลายู) อิทธิพลนั้น ไปถึงที่ไหน ศาสนาอิสลามก็ไปถึงที่นั่น ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่าอิสลามได้ไปถึงเกาะสุมาตราโดยผ่านไปทางภาคเหนือของเกาะ คือเมืองปาไซหรืออาจะห์ ในขณะที่เข้าประเทศมาเลเซียโดยผ่านมะละกา

ในรัชสมัยกษัตริย์ปรัมเศว (อิสกันดาร์ ซาห์) นั้น มะละกามีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าเมืองสมุทรและเกาะตุมาลิก(ปัจจุบันคือสิงคโปร์)เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการค้าและเมืองท่าที่สำคัญ ดังนั้นมะละกาจึงถูกชะวาและไทยหมายตาทหวังว่าจะครอบครอง กษัตริย์แห่งมะละกาจึงต้องขอความช่วยเหลือจากจีน(ในราชวงศ์หมิง เมื่อ พ.ศ. 1948) ให้ช่วยคุ้มครองดินแดนของท่านจากการรุกรานจากศัตรูทั้งสอง

ในรัชสมัยของสุลต่านมะหมุด (2031-2054) ประเทศไทย (ขณะนั้นคือสยาม) ก็ได้พยายามจะเข้าครองมะละกาอีก แต่กองทัพสยามพ่ายแพ้แก่กองทัพของสุลต่าน สุลต่านได้จับได้กองทัพของรัฐมนตรีธรรมราชซึ่งตอนนั้นขึ้นอยู่กับสยามออกไปด้วย ในระยะเดียวกันนั้นศาสนาอิสลามได้แผ่ขยายไปยังปัตตานีและเมืองอื่น ๆ ทางภาคใต้ของสยาม รวมทั้งนครศรีธรรมราชด้วย ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่ามะละกามีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่ศาสนา

อิสลามมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และปัตตานีก็ได้กลายเป็นชุมชนมุสลิมก็เพราะอิทธิพลของ รัฐมะละกา อิสลามเข้ามาในอาณาจักรปัตตานีในราวคริสต์ศตวรรษที่ 10 (พุทธศตวรรษที่ 15) แต่ d'Eredia เขียนไว้ใน ค.ศ. 1613 (พ.ศ. 2156) ว่า อิสลามเข้ามาทางปัตตานีและปาหังก่อนแล้ว จึงเข้ามะละกา อิสลามเข้าปัตตานีก่อนมีการสร้างเมืองมะละกาถึง 200 ปี และก่อนพ่อขุนรามคำแหงปกครองเมืองสุโขทัยประมาณ 100 ปี (กรุงสุโขทัยก่อตั้งหลัง ค.ศ. 1219 หรือ พ.ศ. 1762)

การแพร่ขยายอิสลามในนครรัฐต่าง ๆ ในเกาะสุมาตรา ชะวา คาบสมุทรมลายู และอีกหลายเกาะในทะเลใต้ นั้นเป็นไปดังนี้ เมืองใดก็ตามที่กลายเป็นรัฐอิสลาม รัฐนั้นก็พยายามนำศาสนาอิสลามไปยังประชาชนในรัฐใกล้เคียงโดยใช้การเกลี้ยกล่อม แนะนำ เชิญชวนรวมทั้งใช้อิทธิพลทางการเมืองด้วย มีหลักฐานที่แสดงว่าเมื่อ 700 ปีมาแล้ว เจ้าเมืองของหลายจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทยขึ้นมาจนถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชต่างรับนับถือศาสนาอิสลาม(อิมรอน มะลุติม 2538 : 2-3)

สำหรับประวัติการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยของมุสลิมนั้นคร.อิมรอน มะลุติมได้เขียนว่า “หากจะถือว่าสมัยสุโขทัย (ประมาณปี พ.ศ. 1900) เป็นสมัยเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ไทยแล้ว ก็จะเป็นได้ว่าอิสลามมีอยู่ในประเทศไทยมาก่อน คือก่อนที่ชาวไทยหรือไทจะเคลื่อนย้ายมาจากแคว้นยูนานในประเทศจีน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยกล่าวว่า “อิสลามและผู้ถือศาสนาอิสลามคงจะมีอยู่ในดินแดนที่เดี๋ยวนี้เรียกว่าประเทศไทยมาตั้งแต่แรกเริ่มประวัติศาสตร์ของชาติไทยแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะศาสนาอิสลามได้เข้ามาสู่อินโดนีเซียและคาบสมุทรมลายูตั้งแต่ก่อนชนอีกเผ่าหนึ่งจะย้ายมาจากตอนใต้ของยูนาน”

ด้วยเหตุนี้จึงอาจยืนยันได้ว่ามีชาวมุสลิมอยู่ในดินแดนซึ่งบัดนี้คือภาคใต้ของประเทศไทยมาตั้งแต่ก่อนหน้าชาวไทยจะมาอยู่ที่นี้ ฉะนั้นการที่จะทักท้วงเอาว่ามุสลิมในถิ่นนั้นเป็นผู้เข้ามาอาศัยพึ่งพิงอยู่ในแผ่นดินไทยดังที่มีผู้เข้าใจกันโดยทั่วไปจึงเป็นการเข้าใจที่ผิด

มุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทยนั้นเป็นคนพื้นเมืองที่นั่น ไม่ใช่เชื้อสายของมุสลิมจากต่างประเทศใด ๆ มีหลักฐานที่แสดงว่าชาวพื้นเมืองเหล่านี้เข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในคาบสมุทรมลายูแล้วตั้งแต่เมื่อ 43 ปีก่อนคริสตกาลในอาณาจักรที่มีชื่อว่าลังกาสุกะ และประมาณปี ค.ศ. 220 (พ.ศ. 763) พลเมืองเผ่านี้ก็ได้สร้างอาณาจักรทัมพรลิงค์ (หรือนครศรีธรรมราช) ขึ้นมา ต่อมาในปี ค.ศ. 685 (พ.ศ. 1228) ได้สร้างอาณาจักรใหม่ขึ้นมา มีนามว่าอาณาจักรศรีวิชัยซึ่งได้แผ่อิทธิพลไปทั่วคาบสมุทรมลายูและเข้าครอบครองอาณาจักรทัมพรลิงค์ แต่ในศตวรรษที่ 8 แห่งคริสต์ศักราช (พุทธศตวรรษที่ 13) อำนาจของอาณาจักรศรีวิชัยก็เสื่อมลง และได้มีอาณาจักรใหม่ชื่อมัชปาหิตเกิดขึ้น ในปี พ.ศ. 1944 แล้วอาณาจักรนี้ก็เสื่อมลงเช่นกัน อิทธิพลของศาสนา

อิสลามก็มามีอำนาจเหนือวัฒนธรรมฮินดูซึ่งเคยมีอยู่ทั่วอาณาบริเวณนั้นตั้งแต่ปลายคริสตศตวรรษที่ 8 (พุทธศตวรรษที่ 13) จนถึงต้นคริสตศตวรรษที่ 9 (พุทธศตวรรษที่ 14) อิสลามก็เข้ามาอยู่ในอาณาจักรปัตตานีซึ่งพญาตวนกูอันตาราคือผู้ทรงสร้างขึ้น เรื่องที่พญาตวนกูอันตาราหันมานับถือศาสนาอิสลามนั้นมีเรื่องเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งพระองค์ประชวรหนัก ไม่มีใครรักษาให้หายได้ ครั้นแล้วก็มีหมอมุสลิมคนหนึ่งจากเมืองมาไซมีชื่อว่า เซกสะอิด รับอาสารักษาพระองค์โดยตั้งเงื่อนไขว่าถ้าเขารักษาพระองค์ให้หายได้ พระราชาจะต้องเปลี่ยนศาสนาที่พระองค์นับถืออยู่มารับอิสลาม พระราชาทรงสัจัญญา แต่ก็มิได้ทรงทำตามสัญญา พระองค์ได้ทรงประชวรอีกและหมอคนเดียวกันั้นก็มีรักษาอีก เป็นเช่นนี้อยู่จนครั้งที่สาม พระราชาจึงยอมเข้ารับอิสลามพร้อมทั้งมเหสีของพระองค์ รวมทั้งโอรสหนึ่งองค์และธิดาสององค์ ทุกองค์ทรงเปลี่ยนชื่อเป็นชื่อมุสลิมด้วย พระราชาทรงพระนามว่า สุลต่าน อิสมาอิล สบายู ซิลลุลลาฮ ฟิล-อาลัม แล้วไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ก็ได้เปลี่ยนมารับอิสลามเช่นกัน อาณาจักรปัตตานีจึงกลายเป็นอาณาจักรอิสลามไป หลังจากนั้นอิสลามก็ได้แพร่ไปยังจังหวัดอื่นทางแถบใต้ของไทย

นับแต่นั้นมา อิสลามก็หยั่งรากลึกลงในปัตตานี ในต้นคริสตศตวรรษที่ 14 (หรือพุทธศตวรรษที่ 21) อิสลามมีอิทธิพลเข้มแข็งมาก จนปัตตานีกลายเป็นชุมชนมุสลิมที่แท้จริงและเป็นศูนย์กลางของศาสนาอิสลามอยู่ในภาคใต้ (อิหมรอน มะลูลิม 2538 : 2-4)

ในหนังสือ "มุสลิมในประเทศไทย" ของประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ เขียนไว้ว่า "จากบันทึกพงศาวดารไทย ปรากฏว่ามีชาวมุสลิมชนชาติเปอร์เซียและชนชาติอาหรับได้เดินทางมาทางทะเลทำการค้าขายกับเมืองไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย แต่ไม่ปรากฏว่ามีท่านผู้ใดเข้ารับราชการในราชสำนักของไทย นอกจากชาวมุสลิมในท้องถื่นทางภาคใต้ของเมืองไทย นับแต่ันครศรีธรรมราชลงไปจรดปลายแหลมมลายู สิงคโปร์และมะละกานั้น บรรดาผู้ครองนครแทบทุกเมืองเป็นชาวมุสลิมซึ่งอยู่มานานแต่เดิมทั้งสิ้น ไม่ปรากฏว่าทางกรุงสุโขทัยส่งคนจากกรุงสุโขทัยไปปกครองเลยแม้สักคนเดียว และบรรดาเมืองต่างๆเหล่านั้นทางภาคใต้ก็เท่ากับเป็นประเทศราชของกรุงสุโขทัย ต้องส่งดอกไม้เงิน ดอกไม้ทองเป็นเครื่องบรรณาการตามกำหนด หากเมืองใดเกิดแข็งเมือง ทางเมืองหลวงก็ต้องยกกองทัพไปปราบปรามกันเป็นครั้งเป็นคราวกันไป (ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ : 35)

มุสลิมเริ่มมีบทบาทในการเข้าร่วมรับใช้สำนักราชการไทยในช่วงต่อมา โดยเฉพาะในช่วงกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยของพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ. 2145-217) เป็นต้นมาจนทุกสมัย ปัจจุบัน เป็นเวลาประมาณถึง 4 ร้อยปี หรือราว 4 ศตวรรษมาแล้ว กล่าวคือ ในสมัยของพระเจ้าทรงธรรม เมื่อประมาณ พ.ศ. 2145 ทางจังหวัดสงขลาได้มีชาวเปอร์เซียผู้หนึ่งชื่อ "ท่าน โมกอล"

ซึ่งเคยเป็นเจ้าเมืองสาเลห์ เกาะชวากลาง ครั้นเมื่อถูกพวกโปรตุเกสรุกรานจึงได้อพยพครอบครัว และบริวารมาทางเรือขึ้นฝั่งที่สติงพระจังหวัดสงขลาปัจจุบัน ต่อมาได้ตั้งบ้านเรือน และสะสมกำลังขึ้นที่บริเวณหัวเขาแดง จังหวัดสงขลา ท่าน โมกอลมีบุตรชาย 2 คนชื่อ “สุลัยมาน” และ “ฟาริซี” เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปกครองและการทหารมาก่อน ต่อมาได้รับการโปรดเกล้าจากพระเจ้าทรงธรรมให้เป็นข้าหลวงผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าพระยามนทรสุริยกรมราช ท่าน ได้ถึงแก่อสัญกรรมลงเมื่อประมาณ พ.ศ. 2163 ท่านสุลัยมาน บุตรชายคนโตได้รับตำแหน่งข้าหลวงผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาแทนบิดาต่อมาจนสิ้นรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ.2170) (ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ : 38-39)

ต่อมาเมื่อพระยาขลาโหมศรีสุริยวงศ์ได้ทำการปราบดาภิเษก โดยได้ทำการประหารพระโอรสของพระเจ้าทรงธรรมทั้ง 2 พระองค์ แล้วสถาปนาเป็นกษัตริย์ ทรงพระนามว่าพระเจ้าปราสาททอง เมื่อ พ.ศ. 2173 ท่านสุลัยมานไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าวจึงประกาศแข็งเมืองสงขลา เมื่อ พ.ศ. 2173 และสถาปนาตนเองเป็นสุลต่านชื่อ “สุลต่านสุลัยมานชาห์” และได้ปกครองสงขลาโดยเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งถึงแก่อสัญกรรมเมื่อ พ.ศ. 2211 ในรัชสมัยของพระนารายณ์มหาราช หลังจากนั้นบุตรชายคนโต คือท่านมูस्ताฟาห์ขึ้นปกครองเมืองสงขลาแทนบิดา ต่อมาในปี พ.ศ. 2223 พระนารายณ์มหาราชได้ทรงส่งกองทัพหลวงร่วมกับทัพหัวเมืองภาคใต้ และมีกองอาสาสมัคร โปรตุเกสและคัทซ์ร่วมด้วยไปปราบนครสงขลาจนรับชัยชนะ แต่หลังจากสงครามสงบลงพระเจ้านารายณ์ก็มีใ้เอาโทษต่อสุลต่านมูस्ताฟาแต่ประการใด แต่ทรงรับสั่งให้อพยพตนเองและครอบครัวพร้อมบริวารไปอยู่เสียที่ไชยา จนกาลต่อมาได้ถูกโปรดเกล้าให้เป็นพระยาไชยา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2225

ส่วนน้องชายคนหนึ่งของพระยาไชยา (มูस्ताฟา) ชื่อท่านฮูเซ็น ต่อมาได้ถูกโปรดเกล้าให้เป็นพระยาพัทลุง มีราชทินนามว่า “พระยาแก้วโกรพพิชัย” และได้ครองเมืองพัทลุงอยู่ประมาณ 10 ปี เป็นเหตุให้ศาสนาอิสลามเผยแผ่กว้างขวางจนกระทั่งปัจจุบัน(ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ: 42-43)

พระยาราษฎร์บงกัน(ตะตา)หรือพระยาแก้วโกรพพิชัย เจ้าเมืองพัทลุงขณะนั้นอยู่ที่เขาไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อ.เมือง จังหวัดพัทลุง มีบุตรธิดาหลายคน อาทิเช่น ขุน, เผือก, เมือง ,อิน ฯลฯ ทั้งหมดนี้ รับราชการอยู่ในกรุงศรีอยุธยาทั้งสิ้น ครั้นถึงสมัยกรุงธนบุรี ขุน บุตรชายคนโตได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระยาแก้วโกรพพิชัย เจ้าเมืองพัทลุง คนทั่วไปเรียกว่า “พระยาพัทลุงกางเหล็ก” ในสมัยพระยาพัทลุงหรือขุนกางเหล็กนี้เมืองพัทลุงได้ย้ายจากบริเวณเขาไชยบุรีมาตั้งใหม่ที่บริเวณบ้านลำปำ และพระยาพัทลุง(ขุน)ก็ได้เปลี่ยนศาสนาจากอิสลามเป็นพุทธ (ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ: 102)

และพระยาแก้ว โกรพพิชัย หรือพระยาพัทลุง(ขุน)ผู้นี้เองนับเป็นต้นสกุล “ณ พัทลุง” “สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง” “ซัมพานนท์” ส่วนน้องชายคนถัดไปที่ชื่อ เสือกต่อมาได้เป็นพระยาพัทลุง โดยมีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาแก้ว โกรพพิชัยเช่นเดียวกัน ซึ่งลูกหลานของท่านได้สืบสกุลในตำแหน่งเจ้าเมืองพัทลุงต่อกันมาอีกหลายชั่วคน (อคุลย์ มานะจิตต์ 2545 : 23)

สรุปจากประวัติศาสตร์จากข้างต้นได้ว่าอิสลามได้เข้ามาสู่ดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทย ปัจจุบัน ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 7 บริเวณของอาณาจักรปัตตานี(ปัจจุบันคือจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาและส่วนหนึ่งของสงขลา) ซึ่งเดิมเรียกว่าอาณาจักรลังกาสุกะ จากหลักฐานต่างๆ เชื่อได้ว่าอิสลามเข้ามาโดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เข้ามาติดต่การค้าขาย และตั้งถิ่นฐาน การเข้ามาของอิสลามเริ่มจากระดับชาวบ้าน จนถึงชนชั้นปกครองและกษัตริย์ในที่สุดโดยประมาณว่ากษัตริย์ปัตตานีได้เข้ารับอิสลามในราว ค.ศ.1458 หรือ พ.ศ.2000 ในสมัยสุโขทัยก็มีหลักฐานว่าอิสลามเข้ามาแล้วโดยพ่อค้าชาวอาหรับแต่ไม่ปรากฏหลักฐานชื่อของบุคคลที่เข้ามาค้าขายหรือตั้งถิ่นฐาน ในสมัยอยุธยาเริ่มมุสลิมเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น แต่มุสลิมที่มีบทบาทสำคัญทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจจากสมัยนั้นและสืบต่อมาจนสมัยรัตนโกสินทร์ได้แก่มุสลิมจากเปอร์เซีย 2 ตระกูล คือตระกูลของเชคอะห์หมัด ซึ่งเป็นมุสลิมสายชีอะฮ์ ได้ดำรงตำแหน่งสุดท้ายเป็นเจ้าพระยาบวรราชนายกและเป็นต้นสกุลขุนนาค ส่วนตระกูลที่ 2 คือตระกูลของสุลด่านสุลัยมาน ซาห์ ท่านเป็นมุสลิมสายซุนนีย์ ผู้ครองรัฐอิสระพัทลุงในแผ่นดินพระเจ้าปราสาททองโดยในแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรม ท่านเป็นข้าหลวงใหญ่ ผู้สำเร็จราชการเมืองพัทลุง และเป็นต้นสายสกุล ณ พัทลุงด้วย

สิริ ตั้งตรงจิตรได้กล่าวเอาไว้ในหนังสือ “เฉกอะหมัด” ซึ่งสามารถอ้างได้ว่าลูกหลานของเชคอะห์หมัดส่วนที่เป็นมุสลิมนับถือลัทธิชีอะฮ์อิสนาอะชะรียะฮ์นั้นยังคงอาศัยอยู่ในฐานะเป็นคนไทยบนแผ่นดินไทยมาหลายยุคหลายสมัยจนกระทั่งปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคกลางหรือกรุงเทพมหานครนั้นก็คือ “บรรพบุรุษในวงศ์เฉกอะหมัด ได้เล่าให้บุตรหลานฟังสืบต่อกันมาว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ถึงเดือนมูหรรอม มุสลิมนิกายชีอะฮ์อิสนาอะชะรียะฮ์ จำนวนหลายพันคนได้ร่วมกันประกอบพิธีกรรม(พิธีเจ้าเซ็น)ที่มีมัสยิดกุฎีทอง และมีมัสยิดกุฎีเจ้าชั้นบ้านแขก เพื่อเป็นการไว้อาลัยและระลึกถึงการพลีชีพเป็นศาสนพลีของท่านอิมามหุสัยน์เป็นเวลา 10 วัน มีการแห่ไปตามถนนหลวงภายในกรุงศรีอยุธยา พิธีดังกล่าวนี้ได้ปฏิบัติต่อสืบเนื่องมาทุกรอบปี จนกระทั่งเลิกกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ.2310”

เมื่อเลิกกรุงศรีอยุธยาแก่่าศึกแล้ว บรรดามุสลิมนิกายชีอะฮ์อิสนาอะชะรีต่างก็พลัดพรากกระจัดกระจายกันไป ดายบ้าง ถูกจับเป็นเชลยตกอยู่ในเมืองพม่าบ้างเที่ยวหนีซ่อนเร้นไปบ้าง ที่เหลือก็พากันอพยพลอยร่นลงมาอยู่กรุงธนบุรี และในระหว่างนั้นใช้มัสยิดต้นสน ที่ชาวบ้าน

เรียกว่า “กูฎีใหญ่” ตั้งอยู่หลังพระราชวังเดิมเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานครเป็นสถานประกอบศาสนกิจ ตลอดสมัยกรุงธนบุรี 15 ปี

นับแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปราบดาภิเษกเป็นปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี พ.ศ.2325 จนถึงปัจจุบันมุสลิมเชื้อสายอิสลามอะชะรีมีสถานที่ประกอบศาสนกิจอยู่ในกรุงเทพมหานคร(ฝั่งธนบุรี) 4 แห่ง คือ มัสยิดกูฎีหลวง กูฎีเจริญพาศน์ มัสยิดดินพิลลาห์และมัสยิดศุภธรรมอิสลาม(ศิริ ตั้งตรงจิตร 2533 : 15-16)

สำหรับลัทธิชีอะฮ์ที่มีอยู่ในจังหวัดพัทลุงหรือส่วนใหญ่ทางภาคใต้นั้นหากพิจารณาทางประวัติศาสตร์แล้วพบว่าไม่ได้มาจากอิทธิพลของการสืบสายสกุล เพราะเดิมทีการเกิดขึ้นของศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุงนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการสืบสกุลของท่านสุลต่านสุลัยมาน ชาห์ เป็นสำคัญที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณหัวเขาแดง ริมทะเลปากอ่าวสงขลา เป็นผู้ปกครองรัฐอิสระพัทลุง ในแผ่นดินพระเจ้าปราสาททอง และได้รับอิทธิพลมาจากการสืบสกุลของสุลต่านอิสมาแอล ชาห์ ซึ่งเป็นกษัตริย์ปัตตานีเข้ารับอิสลามโดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เข้ามาค้าขายในปัตตานี จึงเห็นได้ว่าทั้งสองท่านนี้นับถืออิสลามสายซุนนีด้วยสาเหตุนี้ จึงทำให้อิสลามสายซุนนีได้แพร่หลายกระจายกว้างขวางอยู่ทั่วภาคใต้

ปัจจุบันจังหวัดพัทลุงมีประชากรมุสลิมประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดเป็นอันดับ 2 รองจากศาสนาพุทธ กระจายอยู่ในพื้นที่ 7 อำเภอ คืออำเภอเมือง กงหรา เขาชัยสน บางแก้ว ตะโหมด ปากพะยูน และป่าบอน

ประวัติและวิวัฒนาการของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง

วิวัฒนาการของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง หลังจากศึกษาวิจัยแล้วสันนิษฐานได้ว่าน่าจะเกิดขึ้นมาจาก 2 สาเหตุหลักดังนี้ คือ

1. สาเหตุทางการเมือง

หลังจากการปฏิวัติอิหร่านของท่านโคมัยนีในปี 1979 หรือ พ.ศ. 2522 ที่สามารถโค่นล้มระบบกษัตริย์ของซาอุดีอาระเบีย แล้วสถาปนาระบบการปกครองที่อ้างว่าเป็นระบบอิสลามอันสมบูรณ์บริหารโดยผู้รู้ทางศาสนาและเรียกประเทศเสียใหม่ว่าสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน และประกาศให้แนวลัทธิชีอะฮ์อิมามียะฮ์ (หรือสายสิบสองอิมาม) เป็นศาสนาประจำชาติ)

ภาพความสำเร็จของการปฏิวัติในอิหร่านได้ก่อให้เกิดกระแสความนิยมขึ้นอย่างกว้างขวางในโลกมุสลิมซึ่งชนส่วนใหญ่อยู่ในแนวอะฮ์ลุลซุนนะฮ์ในช่วงต้นๆ แต่ไม่นานกระแสนี้ก็เงียบลง เมื่อประเทศต่างๆ ทราบความจริงว่าที่แท้จริงคือการปฏิวัติของชีอะฮ์ หาใช่การปฏิวัติอิสลามที่ถูกดัดแปลงไม่

อย่างไรก็ตามในบางสังคม โดยเฉพาะประเทศที่ชนกลุ่มใหญ่มิใช่มุสลิมซึ่งห่างไกลจากวัฒนธรรมอิสลามและผู้คนยังมีหลักการเชื่อมั่นที่ค่อนข้างคลุมเครืออยู่อย่างมากมาย เช่นในประเทศไทย กระแสการปฏิวัตินี้มีมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่มีแนวความคิดซื่อสัตย์หรือเป็นลูกหลานของพวกเขาซื่อสัตย์มาก่อนแล้วตอบรับ ต่อมาเริ่มมีการเผยแพร่สู่สังคมมุสลิมกลุ่มอื่นๆซึ่งอยู่ในสายอะฮ์ลุลซุนนะฮ์ ทั้งนี้ โดยมีสถานทูตอิหร่านประจำประเทศไทยเป็นแหล่งงบประมาณหลักในการให้การสนับสนุนการเผยแพร่นี้

2. สาเหตุทางศาสนา

มีองค์กรต่างๆทางศาสนาของกลุ่มซื่อสัตย์ได้เคลื่อนไหวเผยแพร่ศาสนา มีทั้งการส่งนักเผยแพร่ยังท้องที่ต่างๆของประเทศไทย และจัดพิมพ์ตำราเผยแพร่ โดยเฉพาะสถาบันดารอะห์ลุลบัยต์ และสถานศึกษาดารุลอิมมียัลกุฎีที่กรุงเทพมหานคร พยายามที่จะนำหลักคำสอนของแนวทางอะห์ลุลบัยต์มาเผยแพร่พร้อมหลักฐานทางวิชาการ โดยอ้างว่าได้ยึดถือแนวทางอะห์ลุลบัยต์ที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ส่งเสียไว้ดังคำสอนที่มีความหมายว่า

“แท้จริงฉันได้ละทิ้งไว้ในหมู่พวกท่านซึ่งสิ่งสำคัญสองประการคือกัมภีร์ของอัลลอฮ์(ตะฮะอาลา) และเชื้อสาย(อะฮ์ลุลบัยต์)ของฉันตราบใดที่พวกท่านยึดถือสองสิ่งนี้พวกท่านจะไม่หลงคิดเด็ดขาด” (บันทึกโดยมุสลิม 1204)

ตามคำสอนนี้ซื่อสัตย์อ้างว่าพวกตนเท่านั้นที่ถือปฏิบัติตามลูกหลานศาสดา ในขณะที่แนวทางอะฮ์ลุลซุนนะฮ์นั้นหันไปถือปฏิบัติตามแนวทางของบรรดาเศาะฮาบะฮ์อื่นๆที่บ้างก็ปฏิบัติตามอารมณ์ ด้วยรากฐานของความเชื่อและการปฏิบัติที่ไม่อยู่ในแนวทางอะห์ลุลบัยต์ จึงนำไปสู่ความผิดพลาดในเรื่องปลีกย่อยมากมาย เช่นเรื่องผู้นำหลังจากท่านนบี(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)จนก่อให้เกิดความขัดแย้งทางวิชาการจนเกิดสำนักคิดในสายอะฮ์ลุลซุนนะฮ์ขึ้นมากมาย เช่น แนวทางอิมามชาฟีอี, มาลิกี, ฮัมบาลี, ฮานาฟีและอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุผลข้างต้นประกอบกับปัญหาต่างๆอีกมากมายจึงทำให้มีผู้สนใจค้นคว้าหลักการในรายละเอียดและยอมรับแนวทางของสายอะห์ลุลบัยต์หรือซื่อสัตย์ในที่สุด บุคคลแรกในจังหวัดพัทลุงที่ยอมรับและประกาศตนยอมรับในแนวทางซื่อสัตย์ก็คือนายไรราน อรุณรังษีนักวิชาการและอดีตนักการเมืองซึ่งเป็นชาวอำเภอปากพะยูน หลังจากนั้นมียายศิริ แอเหย็บครูสอนศาสนาชาวตำบลเกาะนางคำเป็นบุคคลที่สอง หลังจากนั้นการเผยแพร่ซื่อสัตย์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงก็ค่อยๆขยายเป็นวงกว้างออกไปตามลำดับ

ดังนั้นจะขอนำเสนอการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวเป็นรายปีดังนี้ คือ

ปี พ.ศ. 2529

นายศิริ แอเหย็บและคณะได้เริ่มทำการเผยแพร่แนวทางชีอะฮ์ในหมู่พี่น้องมุสลิมในจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีนายอัยยิบ ขอมใหญ่ นักวิชาการจากจังหวัดตรัง เป็นผู้เผยแพร่คนสำคัญ โดยการบรรยาย สอนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในหมู่พี่น้องชาวมุสลิมตามพื้นที่ต่างๆ พร้อมพยายามหิบบอกประเด็นปัญหาต่างๆ ทางศาสนา มาพูดคุยและโต้แย้งกับพี่น้องชาวมุสลิม ด้วยวิธีการหวานล่อม และให้ถูกคิดด้วยเหตุผลทางปัญญา กอปรกับพี่น้องชาวมุสลิมเองส่วนหนึ่งยังไม่มีความรู้ในเรื่องชีอะฮ์จึงเห็นคล้อยตาม

ปี พ.ศ. 2530

เมื่อนายอัยยิบ ขอมใหญ่ ได้เปิดทำการสอนศาสนาในแนวทางชีอะฮ์ขึ้นที่มัสยิดอิมามมะฮฺดีในจังหวัดตรัง นายซัลมาน สุทศาสนกวินและนายซาฟิอี หล้าสะก็เดินทางไปศึกษาด้วย ในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่นั้นเมื่อคราวกลับบ้านก็พยายามเผยแพร่ความคิดชีอะฮ์ในหมู่พี่น้องญาติใกล้ชิดเคียงระแวกหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อมีพี่น้องชาวมุสลิมทั้งจากฝ่ายคณะเก่าและคณะใหม่เริ่มสนใจ จนกระทั่งเปลี่ยนมายึดถือในแนวทางชีอะฮ์มากขึ้นจึงได้ใช้บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเจลิหม้ออำเภอกงหราซึ่งอดีตเคยเป็นปอเนาะสอนศาสนามาเป็นศูนย์กลางสำหรับการพบปะและประกอบกิจกรรมต่างๆ

ในช่วงดังกล่าวนี้เริ่มมีกระแสต่อต้านและโจมตีชีอะฮ์จากบรรดาผู้นำชาวมุสลิมก่อนข้างรุนแรง แต่ฝ่ายชีอะฮ์ก็พยายามใช้วิธีการอดกลั้นและไม่ตอบโต้ด้วย และอาศัยสภาพลักษณะที่ค่อนข้างดูเด่นกว่าชาวมุสลิมโดยทั่วไปด้านการแต่งกายมาวัดความแตกต่าง เช่นการคลุมฮิญาบอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและเคร่งครัดของผู้หญิงชาวชีอะฮ์ทุกคน ในขณะที่สังคัมมุสลิมโดยทั่วไปยังไม่ค่อยปรากฏ

กระแสการต่อต้านชีอะฮ์ของกลุ่มชาวมุสลิมที่หนักขึ้น ยิ่งกดดันทำให้บรรดาผู้ที่เป็ชีอะฮ์มุมานะและพยายามเอาชนะให้จงได้ นำไปสู่การถกเถียงโต้แย้งปัญหาทางศาสนาต่อกันหลายครั้ง ซึ่งปัญหาต่างๆที่ฝ่ายชีอะฮ์พยายามนำมาเปิดประเด็นส่วนใหญ่แล้วล้วนเป็นปัญหาที่ฝ่ายชาวมุสลิมเองไม่คาดคิดและขาดความชัดเจน เช่นความประเสริฐของอะฮฺลุลบัยต์ ปัญหาการถูกริรอนสิทธิการเป็นผู้นำต่อจากท่านนบีของท่านอาลี และการอธรรมของวงศ์อุมัยยะฮ์ต่อลูกหลานของท่านนบี(คือลัทธิลอบฮุอะลัยฮวะซัลลิม) เป็นต้น ด้วยหลักการโต้เถียงที่ถูกกระเดียบไว้อย่างดีของชีอะฮ์และความไม่รู้เท่าทันของผู้รู้สายชาวมุสลิมกลับยิ่งทำให้พวกชีอะฮ์ได้รับความ

นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ไปอีก(จากการสัมภาษณ์นายชะริฟ สุขศาสน์กวิน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2546 ณ . สถาบันคารุชชะฮุรออุ-พัทลุง)

ปี พ.ศ. 2531

เมื่อการต่อต้านเริ่มหนักขึ้นตามลำดับฝ่ายขุนนะฮุพขยามเชื้อเชิญนักวิชาการจากกรุงเทพมหานครมาบรรยายบ้าง จนในที่สุดได้จัดให้มีการสนทนาทางวิชาการระหว่างขุนนะฮุพขยามที่บ้านกู ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา ซึ่งฝ่ายเชื้อฮุญาโดยนายอัยยิบ ย่อมใหญ่ และฝ่ายขุนนะฮุมีนายสุมิตร พรหมปลัดนักวิชาการในท้องถิ่นเป็นตัวแทน ผลการสนทนาหรือได้วาทีกัน ในครั้งนั้นแม้ไม่เกิดเหตุการณ์รุนแรงอะไรเกิดขึ้น แต่ด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่ค่อนข้างชัดเจน และการเตรียมมาที่ดีกว่าทำให้กลุ่มเชื้อฮุรู้สึกว่าคุณเองเป็นฝ่ายชนะและเกิดความฮึกเหิมยิ่งขึ้น

ในช่วงนี้กระแสต่อต้านเชื้อฮุได้ขยายตัวกว้างมากขึ้นสู่ชาวอะฮลุซซุนนะฮุกลุ่มต่างๆ รวมทั้งฝ่ายคณะเก่าและทางฝ่ายกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ตลอดถึงผู้นำมุสลิมในหมู่บ้านต่างๆ

ปี พ.ศ. 2532

การต่อต้านของชาวซุนนะฮุกลุ่มต่างๆมีอาจหยุดยั้งการเผยแพร่อย่างรุกคืบของชาวเชื้อฮุได้ ยิ่งเมื่อประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพัทลุงในสมัยนั้นคือนายจาฟอี หล้าสะ มีท่าทีเห็นใจและพยายามออกมาอธิบายประวัติความเป็นมาของเชื้อฮุในประเทศไทยว่ามีอยู่ตั้งแต่อดีตนานมาแล้วให้ชาวบ้านฟังยังทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นบวกและลดท่าทีต่อต้านเชื้อฮุลงไปเป็นอย่างมาก ต่อมากลุ่มเชื้อฮุได้จัดค่ายอบรมเยาวชนเชื้อฮุครั้งแรกขึ้น โดยมีเยาวชนส่วนหนึ่งจากจังหวัดตรังและสตูลร่วมด้วย

ปี พ.ศ. 2533

กระแสการต่อต้านเชื้อฮุเริ่มลดลง และมีชาวบ้านเริ่มสนใจและแสดงตนยอมรับเชื้อฮุในหมู่บ้านอื่น ๆ ตามมา คือ ที่บ้านค่าน โลด, บ้านทุ่งเหยียง อำเภocate โหมด

ปี พ.ศ. 2534

กลุ่มซื่อฮะฮู่ได้จัดพิธีกรรมวันรำลึกเนื่องจากการเสียชีวิตของอิมามฮุเซนที่มีสยิดเป็นครั้งแรกและจัดอบรมเยาวชนที่โรงเรียนประถมศึกษา มีบรรดาเยาวชนเข้าร่วมจำนวนมากจนเป็นภาพที่ค่อนข้างเอกกรีกมากอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ในค่ายอบรมได้จัดให้มีกิจกรรมภาคสนามต่างๆมากมายจนคล้ายเป็นการรวมกำลังฝึกอาวูร ทำให้ชาวซุนนะฮฺซึ่งเป็นฝ่ายต่อต้านยังมีอคติและส่งรายชื่อแกนนำซื่อฮะฮู่ให้ทางราชการ โดยกล่าวหาว่ามีการฝึกอาวูร

ปี พ.ศ. 2535

ในปีนี้กลุ่มซื่อฮะฮู่ได้ซื้อที่ดินจำนวน 1 ไร่ พร้อมจัดถมพื้นที่ทั้งหมดเพื่อเตรียมสร้างสถาบันของกลุ่มประจำจังหวัดพัทลุงขึ้นมา ในวันวางศิลาแรกฐานสร้างอาคารซึ่งตรงกับวันนิศฟูชะฮ์บาน โดยมีเชกชะฮ์บานผู้อำนวยการคารุลอิลมิจากกรุงเทพมหานครมาร่วมเป็นประธาน และทำการตั้งชื่อสถาบันว่าสถาบันคารุซซะฮฺอรอฮฺ¹⁸

ต่อจากนั้นกลุ่มซื่อฮะฮู่ได้ทำการย้ายสำนักงานมาใช้บ้านที่เชกญลาม อะลี¹⁹ ซื่อเอาไวซึ่งติดถนนใหญ่เป็นที่ทำการชั่วคราว ในปีนี้กลุ่มซื่อฮะฮู่พยายามจะจัดให้มีการสนทนาทางศาสนา ระหว่างซุนนีย์-ซื่อฮะฮู่ขึ้นมาอีกครั้งระหว่างนักเรียนชาวซื่อฮะฮู่จากสถาบันคารุลอิลมิกรุงเทพมหานคร กับนักเรียนชาวซุนนะฮฺชาวพัทลุงที่กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนมุสลิมวิทยาการ (คลอง19) เพื่อหวังดอกบ้ำความแค้น ในขณะที่แกนนำฝ่ายซุนนะฮฺเองรู้เท่าทันจึงไม่ยอมเข้าร่วมการสนทนาจึงถูกยกเลิกไปในที่สุดและไม่มีการนัดหมายกันอีกเลย

ในปีเดียวกันได้เกิดสมาชิกซื่อฮะฮู่กลุ่มใหม่ขึ้นมาอีกที่หมู่บ้านทุ่งเหรียญ ใช้ชื่อว่ากลุ่มเอกภาพ โดยรวมกลุ่มทำงานประสานกับกลุ่มสถาบันคารุซซะฮฺอรอฮฺที่นาทุ่งโพธิ์

ปี พ.ศ. 2536

กลุ่มซื่อฮะฮู่เริ่มสร้างตัวอาคารสถาบันคารุซซะฮฺอรอฮฺ ในช่วงปีนี้กระแสดูด้านซื่อฮะฮู่เริ่มเบาบางลงถนัดและที่น่าแปลกก็คือชาวซุนนะฮฺเองได้เชิญวิทยากรซื่อฮะฮู่ร่วมบรรยายในงานปอเนาะและมัสยิดบางแห่งด้วย

¹⁸ คือศูนย์เผยแพร่อะลามะฮุดที่ใหญ่ที่สุดของกลุ่มซื่อฮะฮู่ในภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์ ตำบลคลองเฉลิม อำเภอคง หารา จังหวัดพัทลุง ซึ่งปัจจุบันถือเป็นสาขาหนึ่งของมูลนิธิอัล-โคอีย์ แห่งกรุงลอนดอน (อังกฤษ) อีกด้วย (ดูรายละเอียดในบทผนวก(ง) ประวัติมูลนิธิอิมาม โคอีย์

¹⁹ ชาวอิหร่านอดีตนักวิชาการซื่อฮะฮู่ประจำสถาบันคารุลอิลมิกรุงเทพ ก่อนที่จะลงมาทำงานเผยแพร่อะลามะฮุดที่พัทลุง

ปีนี้กลุ่มชีอะฮ์ได้ดำเนินโครงการต่างๆอย่างต่อเนื่องเช่นจัดงานอบรมเยาวชนขึ้นอีกที่โรงเรียนประถมศึกษาเจริญนาบอัยยูบ ขอมใหญ่มาทำนบกอยู่ที่พัทลุงเพื่อช่วยสอนและเผยแพร่ลัทธิชีอะฮ์ในพื้นที่ และในปีเดียวกันกลุ่มชีอะฮ์ยังได้ส่งนายฮารีฟ สุขศาสน์กวินไปเรียนที่ประเทศอิหร่านเป็นคนแรก หลังจากนั้นได้ส่งนายวิโรจน์ หวดแทนไปอีกเป็นคนที่สอง

ปี พ.ศ. 2537

แม้ว่าการก่อสร้างอาคารสถาบันคารุชชะสุรออ์ต้องชะงักลงเพราะหมดงบประมาณและที่สร้างแล้วเสร็จไปได้ราว 70% เท่านั้น แต่จำเป็นต้องใช้งานไปก่อนชั่วคราวเพื่อจัดกิจกรรมบางอย่างเช่น วันครูรำลึกอิมามสุเซน และพิธีต่างๆช่วงเดือนมฮัรอม

ในปีนี้กลุ่มชีอะฮ์ได้จัดงานวันอาซูรอรำลึกอิมามสุเซนครั้งใหญ่ขึ้น โดยเชิญพี่น้องชีอะฮ์จากต่างจังหวัดมาร่วมด้วยครั้งแรก ซึ่งรายได้จากการจัดงานครั้งนี้ทางกลุ่มได้นำไปซื้อที่ดินให้สถาบันฯเพิ่มเติมอีกจำนวน 2.2 ไร่

ปี พ.ศ. 2538

กลุ่มชีอะฮ์ได้แยกมาทำละหมาดญุมอัตครั้งแรกภายในอาคารสถาบันคารุชชะสุรออ์ จากเดิมที่ละหมาดญุมอัตที่มีสยิดหลังเก่าร่วมกับพี่น้องชุมชนีย์ และในปีนี้ได้มีการจัดอบรมเยาวชนขึ้นเป็นครั้งแรกที่สถาบันคารุชชะสุรออ์มีเยาวชนชาวชีอะฮ์จากหลายจังหวัดมาร่วมด้วย ภาพลักษณ์ของค่ายอบรมครั้งนี้ไม่แพ้ครั้งแรกและมีการให้ข่าวหนังสือพิมพ์กล่าวหาว่ามีการฝึกอาวุธอีก

ปีเดียวกันนี้ทางกลุ่มชีอะฮ์ได้ส่งนักเรียนรุ่นที่ 2 คือนายยูสุบ เพชรกาหริ่ม และนายคาหรี หยังหลังไปศึกษาต่อยังประเทศอิหร่านอีก ปีนี้สถานะโดยทั่วไปของกลุ่มชีอะฮ์พัทลุงรู้สึกมั่นคงยิ่งขึ้นกระทั่งมีสยิดของสถาบันคารุชชะสุรออ์ได้ทำการอะซานตามแบบชีอะฮ์ทุกเวลาละหมาดโดยผ่านเครื่องขยายเสียงอย่างเปิดเผย

ปี พ.ศ. 2539

เมื่อสถาบันคารุชชะสุรออ์มีกรุงเทพมหานครได้หยุดทำการสอน เชกมุลามอะลี ซัลมาน จึงนำนักเรียนจำนวนหนึ่งมาเรียนที่สถาบันคารุชชะสุรออ์ บ้านนาทุ่งโพธิ อำเภอกงหรา โดยมีนายยะห์ยา อับดุลลอฮ์และนายรอฟีกี สุขศาสน์กวินเป็นผู้ร่วมสอนด้วย

ต่อมาทางกลุ่มชีอะฮ์ในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์ได้จัดการขอจดทะเบียนมัสยิดของกลุ่มขึ้นมา ซึ่งตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกับสถาบันคารุชชะฮ์ฮอ โดยสำรวจสำปบุรุษได้ครบจำนวน 40 ครอบครัวแล้วยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

ปีนี้กลุ่มชีอะฮ์ยังเปิดแนวรุกการเผยแพร่แนวคิดชีอะฮ์เพื่อสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่พี่น้องมุสลิมต่อไป โดยพยายามรณรงค์ให้นักเรียนคลุมฮิญาบในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของรัฐบาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งภาพของนักเรียนหญิงชั้นประถมที่ปีที่ 5 และ 6 ที่สามารถคลุมผ้าฮิญาบไปโรงเรียนได้เป็นครั้งแรกนับเป็นความสำเร็จอันเนื่องมาจากความพยายามของกลุ่มชีอะฮ์ในขณะที่ชาวชุมชนเองไม่เคยเคลื่อนไหวในเรื่องนี้มาก่อนเลย ประเด็นนี้ได้สร้างความนิยมให้กับกลุ่มชีอะฮ์เพิ่มขึ้นไปอีก

ปี พ.ศ. 2540

มัสยิดประจำสถาบันคารุชชะฮ์ฮอได้รับอนุญาตการจดทะเบียนเป็นมัสยิดถูกต้องตามกฎหมายลำดับที่ 79 ของจังหวัด ต่อมาได้มีการติดป้ายชื่อมัสยิดริมถนนใหญ่ ปัญหาความระแวงจากทางฝ่ายปกครองเริ่มหมดไป กอปรกับในปีนี้อำนาจการอำเภอองคราห์ท่านหนึ่งชื่อนายวันชัย ศักดิ์ภูมิได้เข้ารับแนวทางชีอะฮ์ด้วย และที่สำคัญเมื่อมีการประชุมอิมามมัสยิดต่างๆที่ทางคณะกรรมการอิสลามจังหวัดพัทลุงจัดขึ้น ฝ่ายชีอะฮ์เองได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมพูดคุยด้วยจนเป็นที่รู้จักคุ้นเคยระหว่างบุคคลสำคัญต่างๆในสังคมมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2541

มีสตรีคนหนึ่งชื่อนางสาวอามีนะฮ์จากสงขลาหนีจากบ้านมาอาศัยอยู่กับพี่น้องชาวชีอะฮ์ที่พัทลุง เพราะเป็นชีอะฮ์และถูกต่อต้านจากครอบครัว ต่อมาส่งไปอาศัยอยู่ที่บ้านของเชคฆุลาม อาลีที่กรุงเทพฯ ระยะเวลาหนึ่ง กระทั่งมีโอกาสได้ไปศึกษาทางศาสนาต่อที่ประเทศอิหร่านในที่สุด

ปีนี้กลุ่มชีอะฮ์ได้จัดค่ายอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนขึ้นอีก โดยมีท่านอุปทูตอิหร่านประจำประเทศไทยคือเชคฮิดมินอน ให้เกียรติมาเยี่ยมชม และมีประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพัทลุงเป็นประธานเปิดงาน

นอกจากนี้ในปีเดียวกันทางกลุ่มชีอะฮ์ยังพยายามขยายการขอมรับออกไปกว่าเดิมอีก โดยรณรงค์ให้นักเรียนมุสลิมะฮ์ระดับมัธยมในโรงเรียนต่างๆสามารถมีสิทธิคลุมฮิญาบได้ โดยเริ่มจากโรงเรียนประจำอำเภอ โรงเรียนกงหราพิชากร ปีนี้จึงมีคนเข้าเป็นชีอะฮ์หลายคนจนมีการต่อต้านขึ้นมาบ้างแต่ไม่รุนแรงมากนัก และในปีเดียวกันนี้นายรอฟีกี สุขศาสน์กวินก็สามารถสอบ

ได้ทุนจากสถานทูตอิหร่านประจำประเทศไทย เพื่อไปศึกษาด้านศาสนาต่อยังประเทศอิหร่านอีกคนหนึ่ง

ปี พ.ศ. 2542

กลุ่มชื้อะฮุพยายามติดต่อสร้างเอกภาพ และความสัมพันธ์ที่ดีกับฝ่ายขุนนิย์กลุ่มต่างๆ โดยเชิญผู้นำฝ่ายขุนนิย์เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างด้วย แต่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือมากนักเพราะยังมีความระแวงต่อกันอยู่

ปีนี้กลุ่มได้มีโอกาสส่งนางสาววรรณภา สุขศาสน์กวิน ไปศึกษาต่อยังประเทศอิหร่าน ซึ่งนับเป็นนักเรียนสตรีคนแรกโดยมุ่งหวังให้เป็นบุคลากรสำคัญฝ่ายสตรีต่อไปในอนาคต และการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนก็จัดให้มีขึ้นอีกเช่นทุกปี และครั้งนี้ก็ได้เชิญประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพัทลุงมาเปิดงานอีกเช่นกัน

ในส่วนการดำเนินการสร้างอาคารสถาบันฯ นั้นเนื่องจากทางกลุ่มชื้อะฮุยังขาดความพร้อมด้านงบประมาณอีกมากจนต้องยกให้ทางมูลนิธิอัลคูฮ์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อจนกว่าจะแล้วเสร็จ สำหรับกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ในปีนี้ก็คือทางกลุ่มได้จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์เพื่อมาปณกิจศพแบบชื้อะฮุขึ้นมาครั้งแรกพร้อมสมัครสมาชิกกองทุน และทำราวบันไดมัสยิด พร้อมสร้างสถานที่จอดรถ

ปี พ.ศ. 2543

กลุ่มชื้อะฮุได้มีการริเริ่มจัดงานวันครูขิดิลฟีตรี และอิดิลฮัจญ์ขึ้นมา โดยมีเกมนันทนาการต่าง ๆ สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ พร้อมแจกรางวัล และแลกของขวัญต่าง ๆ

ปีนี้มัสยิดได้รับเงินอุดหนุนจากกรมศาสนาเป็นครั้งแรกเพื่อบูรณะอาคารมัสยิด ต่อมาได้นำไปสร้างต่อเติมอาคารชั้นบน ทำห้องพักและห้องเรียน และเปิดทำการสอนนักเรียนที่ย้ายมาจากสถาบันคารุลอิลมิ กรุงเทพมหานคร มีผู้ดำเนินการสอนคือเชกฮุเซน และนายรอฟีกี สุขศาสน์กวิน นอกจากนั้น ในปีนี้ยังมีตัวแทนผู้นำอิหร่านได้มาเขียนมัสยิดเป็นครั้งแรกอีกด้วย

ปี พ.ศ. 2544

สถาบันคารุชชะฮูรออูได้เปิดตัวทำการสอนเป็นสาขาหนึ่งของสถาบันคารุลอิลมิกรุงเทพอย่างเป็นทางการครั้งแรก โดยมีนายซารีฟ สุขศาสน์กวินเป็นผู้อำนวยการฝ่ายกิจการ โรงเรียนนายยามาล แอเหย็บ นายรอฟีกี สุขศาสน์กวิน และนายวิโรจน์ ทั่วแทนเป็นครูสอน ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นชาวพัทลุงที่สำเร็จการศึกษามาจากอิหร่านทั้งสิ้น

ในปีนี้กลุ่มซีอะฮ์ยังจัดค่ายอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนเช่นทุกปี และในปีนี้เป็นกันกลุ่มซีอะฮ์กลุ่มนี้ถูกหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งเสนอข่าวว่าเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีระเบิดสถานีรถไฟที่หาดใหญ่แต่ในที่สุดเรื่องก็เงียบลงเพราะไม่มีหลักฐานชัดเจน นอกจากนั้นยังมีชาวซีอะฮ์กลุ่มตลาดแขกจากจังหวัดนครศรีธรรมราชมาเยี่ยมเยือนและจัดกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน

ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มซีอะฮ์ได้ส่งนางสาวสุพัตริ เพชรกาหริ่มไปศึกษาด้านศาสนาต่อยังประเทศอิหร่าน นอกจากนี้ทางโรงเรียนประถมศึกษายังไว้ว่างใจให้นายยะโกบ หวดแท่นและนายยูสบ เพชรกาหริ่มซึ่งเป็นนักวิชาการของกลุ่มซีอะฮ์ เข้าสอนวิชาจริยธรรมแก่นักเรียนชั้นประถมที่ 3 ถึงชั้นประถมที่ 6 อีกด้วย

ค่ายอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนในปีนี้กลุ่มซีอะฮ์ได้เชิญนายอำเภอกลงทราและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุงเป็นผู้เปิดพิธี และสถาบันคารุชชะฮ์รอฮ์ได้เป็นสาขาอย่างเป็นทางการของมูลนิธิอัลคู่อีแห่งลอนดอน ประเทศอังกฤษ เพื่อช่วยเหลือด้านงบประมาณเกี่ยวกับการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆของสถาบันฯ นอกจากนี้กลุ่มซีอะฮ์ยังได้จัดการอบรมสำหรับวัยรุ่นเป็นครั้งแรกอีกด้วย

ปี พ.ศ. 2546

กลุ่มซีอะฮ์ได้เปิดทำการเรียนการสอนในระบบอย่างเป็นทางการในระดับมัธยมแก่นักเรียนทั้งชาย-หญิง โดยใช้สถาบันคารุชชะฮ์รอฮ์สอนด้านศาสนา ส่วนด้านสามัญพานักเรียนไปเรียนที่โรงเรียนพัฒนาวิทยาท่าเหนือ

งานอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนในปีนี้มีเด็กเข้ารับการอบรมเกือบ 300 คน และมีคณะทัวร์จากกรุงเทพมหานคร 2 คณะมาเยี่ยมด้วย ส่วนนักเรียนที่มาเรียนและพักประจำอยู่ที่สถาบันคารุชชะฮ์รอฮ์ในปีนี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทั้งหมดประมาณ 40 กว่าคน ซึ่งเป็นภาระที่ทางสถาบันฯต้องใช้งบประมาณต่อเดือนประมาณ 120,000 กว่าบาท สำหรับทัศนคติที่ชาวชุมชนะฮ์โดยทั่วไปมีต่อชาวซีอะฮ์ในช่วงดังกล่าวนี้ค่อนข้างสงบและเป็นปกติ (จากการสัมภาษณ์นายชะรีฟ สุขศาสน์ กวินเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2546 ณ สถาบันคารุชชะฮ์รอฮ์-พัทลุง)

อิทธิพลและการแพร่หลายของลัทธิชีอะฮ์ในสังคมมุสลิมในจังหวัดพัทลุง

อิทธิพลต่างๆที่เอื้อให้การแพร่หลายของลัทธิชีอะฮ์ได้ขยายตัวและได้รับการตอบรับจากสังคมมุสลิมในจังหวัดพัทลุงอย่างกว้างขวางนั้น อาศัยผ่านองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆที่สำคัญดังนี้

1. องค์กรชีอะฮ์

องค์กรชีอะฮ์ที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการแพร่หลายของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง คือ สถาบันคารุชชะฮ์อรอฮ์

ประวัติความเป็นมา

สถาบันคารุชชะฮ์อรอฮ์ ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านนาทุ่งโพธิ หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเจลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง โดยในปี 2535 ได้ทำการซื้อที่ดินจำนวน 1 ไร่ และถมที่เสร็จ พร้อมจัดงานวางศิลารากฐานเพื่อสร้างตัวอาคารสถาบันโดยเชกชะบาน ผู้อำนวยการคารุลอิลมิกรุงเทพมหานคร ตรงกับวันนิศฟูชะบานและให้ชื่อว่าสถาบันคารุชชะฮ์อรอฮ์

ในปีพ.ศ. 2537 อาคารสถาบันสร้างไปได้ 70% และเริ่มใช้เป็นที่ประกอบพิธีและทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น วันอีด วันรำลึกอิมามฮุเซนในเดือนมุฮัรรอหม เป็นต้น ต่อมาการก่อสร้างต้องหยุดชะงักเพราะหมดงบประมาณ จึงมีการคิดจัดงานใหญ่ขึ้นมาครั้งแรกของสถาบันฯคืองานรำลึก40 วัน อิมามฮุเซน โดยเชิญพี่น้องต่างจังหวัดร่วมด้วย และได้ซื้อที่ดินเพิ่มอีกจำนวน 2.2 ไร่

ต่อมาในปีพ.ศ. 2539 เชกฆุตาโมอะลี ซัลมาน ได้เปิดโครงการสอนวิชาการศาสนาขึ้นมา และได้นำเด็กจำนวนหนึ่งจากกรุงเทพมหานครมาเรียน และมีเชกยะห์ยา และนายรอฟีกี สุขศาสตร์ กวินเป็นผู้ร่วมสอนด้วย

ในพ.ศ. 2540 ทางคณะได้สำรวจสัปปุรุษได้ครบ 40 ครอบครัวจึงยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพัทลุง และได้รับอนุญาตการจดทะเบียนมัสยิดเป็นลำดับที่ 79 ของจังหวัดพัทลุง

(ที่มา : จากเอกสารของสถาบัน ปี พ.ศ.2546 และจากการสัมภาษณ์นายชะรีฟ สุขศาสตร์กวินเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2546)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบัน

1. เพื่อเป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม
2. เพื่อส่งเสริมการศึกษาศาสนาอิสลาม และภาษาอาหรับ
3. เพื่อเผยแพร่บทบัญญัติศาสนาอิสลามตามกิตาบลลอฮ์(อัล-กุรอาน)และอะห์ลุลบัยต์
4. เพื่อส่งเสริมความรู้ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและอารยธรรมอิสลาม
5. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพี่น้องมุสลิมโดยทั่วไป

6. ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

เป้าหมาย

1. ให้ประโยชน์แก่ชุมชนได้ร่วมพิธีกรรมทางศาสนา สามารถเสริมสร้างอيمان มุ่งมั่นกระทำความดี
2. พี่น้องมุสลิมทั่วไปได้เข้าใจศาสนาตามแนวทางอะฮฺลุลบัยต์มากยิ่งขึ้น
3. สร้างสรรค์สังคมด้านการศึกษา วัฒนธรรมอิสลามแก่ชุมชนใกล้เคียงและจังหวัดใกล้เคียง เช่น ตรัง สตูล นครศรีธรรมราช สงขลา
4. ทำให้มีเอกภาพระหว่างชุมชนนี้และชีอะฮฺ และระหว่างองค์กรมากขึ้น
(ที่มา : จากเอกสารของสถาบัน ปี พ.ศ.2546)

ผู้บริหารชุดปัจจุบัน

1. นายชะรีฟ สุบศาน์กวิน ประธานบริหารสถาบัน
2. นายซาฟีอี หล้าสะ รองประธาน
3. นายยูสุบ เพชรกาหริ่ม หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
4. นายรอฟีกี สุบศาน์กวิน หัวหน้าฝ่ายธุรการและการเงิน
5. นายวิโรจน์ หวดแทน หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม
6. นายยะมาล แอเหย็บ หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่และการบริการ
7. นางปรีดา กรมเมือง หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม(ฝ่ายมุสลิมะฮฺ)
(ที่มา : จากเอกสารของสถาบัน ปี พ.ศ.2546)

กิจกรรมต่างๆ

การจัดกิจกรรมประเภทต่างๆของสถาบันคารุหชะฮฺรอุบแบ่งได้ ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมประจำสัปดาห์
  - วันอังคาร (ค่ำวันพุธ) ร่วมอ่านดุอาตะวีซซุล
  - วันพฤหัสบดี (ค่ำวันศุกร์) ร่วมอ่านดุอากุเมต
2. กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา
  - วันตรุษอิดิลฟิตรีในเดือนรอมฎอน
  - วันตรุษอิดิลอัฎฮาในเดือนซุลฮิจญะฮฺ
  - วันตรุษอิดิลฆอดีรคุมในเดือนซุลฮิจญะฮฺ

วันตรุษอีคนูบาฮิละฮฺ ในเดือนซุลฮิจญะฮฺ
 วันอิมามสุเซนอสัญกรรม ตรงกับวันที่ 1 - 10 เดือนมุฮัรรอหม
 วันฮัรบอีนอิมามสุเซนในเดือนซอฟัร
 วันวะฟาตบีมุฮัมมัดในเดือนซอฟัร
 วันประสูติบีมุฮัมมัดในเดือนรอบีอุลเอาวัล
 วันวะฟาตและประสูติท่านหญิงฟาติมะฮฺในเดือนญะมาดีลาอาคร
 วันลัยลาตุลก็อศร์ ในเดือนรอมฎอน
 วันประสูติและชาฮีดอิมามทั้งสิบสองท่าน

3. กิจกรรมประจำปี

กิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ในเดือนเมษายน
 งานสัมมนาวัยรุ่น ในเดือนตุลาคม
 งานพบปะสังสรรค์วันสตรีมุสลิมวันประสูติท่านหญิงฟาติมะฮฺในเดือนมุฮัรรอหม

4. กิจกรรมอื่นๆ

จัดบรรดานักเผยแพร่และนักบรรยายธรรมยังพื้นที่ห่างไกลในเขตภาคใต้ของประเทศไทยช่วงเดือนมุฮัรรอหม และรอมฎอน

แปลตำรับตำราด้านศาสนาออกเป็นภาษาไทย เช่น ชีอะฮฺในประวัติศาสตร์อิสลาม และการกำเนิดสำนักคิดต่างๆ ในอิสลาม ซึ่งทั้ง 2 เล่มนี้แปลโดยเชคซาริฟ อัล-ฮาดิษ ประธานสถาบันฯ และจัดพิมพ์โดยศูนย์วัฒนธรรม สถานทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ประจำกรุงเทพมหานคร เป็นหนังสือที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของแนวคิดต่างๆ และพยายามแก้ต่างในข้อกล่าวหาต่างๆ ที่มีต่อแนวทางชีอะฮฺ

แจกตำราและเอกสารเผยแพร่แก่บุคคลที่สนใจทั่วไป

จัดงานพิธีทางศาสนาที่ศูนย์เผยแพร่อิสลามในพื้นที่ต่างๆ

ให้นักเรียนของสถาบันจัดพิธีละหมาดญุมอะฮฺร่วมกันในทุกวันศุกร์ และกิจกรรมในวาระโอกาสสำคัญอื่นๆ

จัดกองทุนช่วยเหลือหญิงหม้าย

จัดกองทุนเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้าและยากจน

จัดกองทุนเพื่อช่วยเหลือหนุ่มสาวในการแต่งงาน

จัดกองทุนกู้ยืมเพื่อสร้างงาน

จัดกลุ่มศึกษาวิชาฟิสิกส์ร่วมกันในระหว่างบรรดาสตรีในบางสัปดาห์เพื่อศึกษา
เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสำคัญทางศาสนา

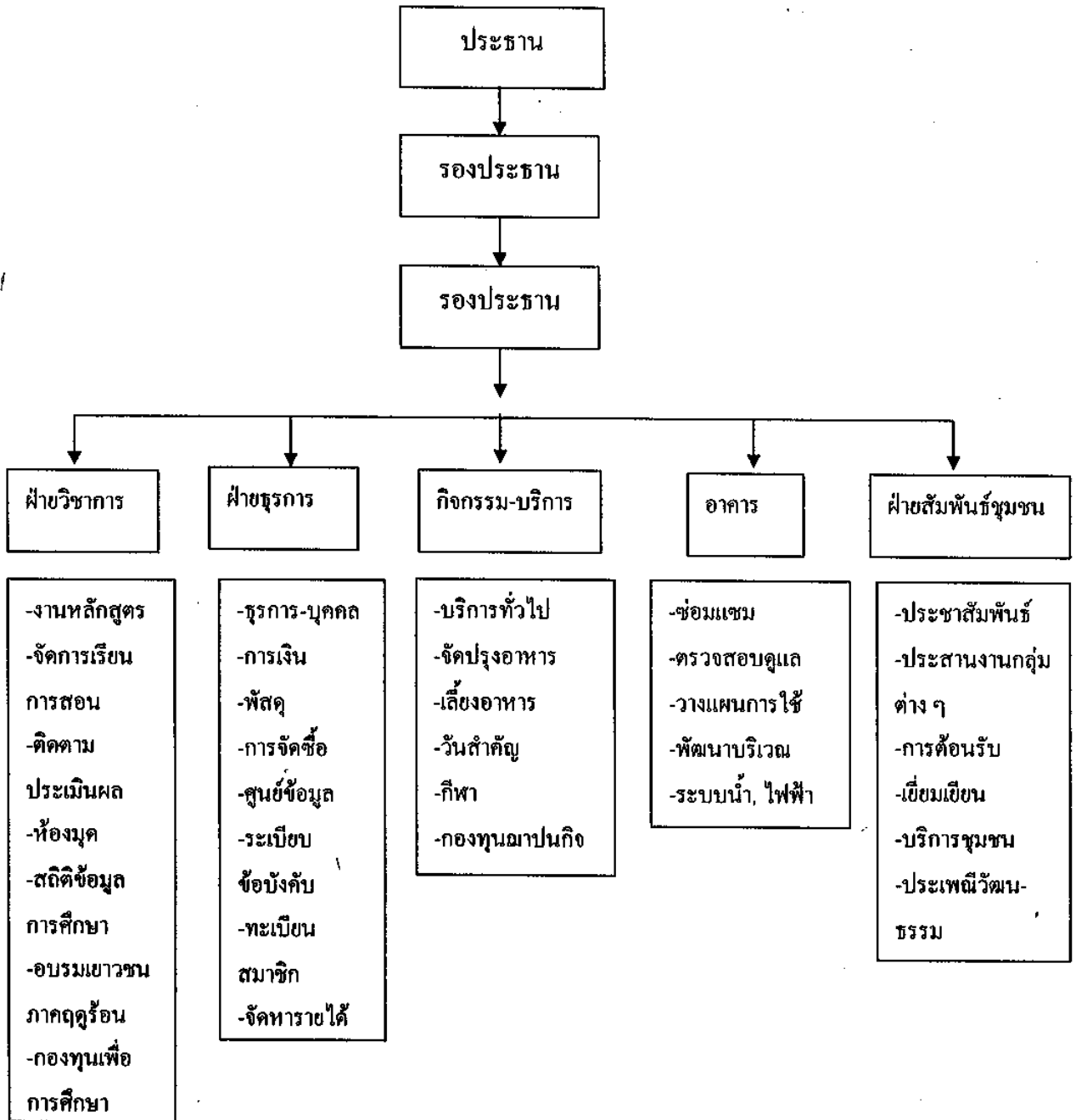
(ที่มา : จากเอกสารของสถาบัน ปี พ.ศ.2546)

แหล่งเงินสนับสนุน

1. มูลนิธิอัล-กุอีย์ กรุงลอนดอน
2. ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน กรุงเทพมหานคร
3. กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
4. สถานศึกษาดารุลฮิดมี กรุงเทพมหานคร
5. จากการจัดงานประจำปี

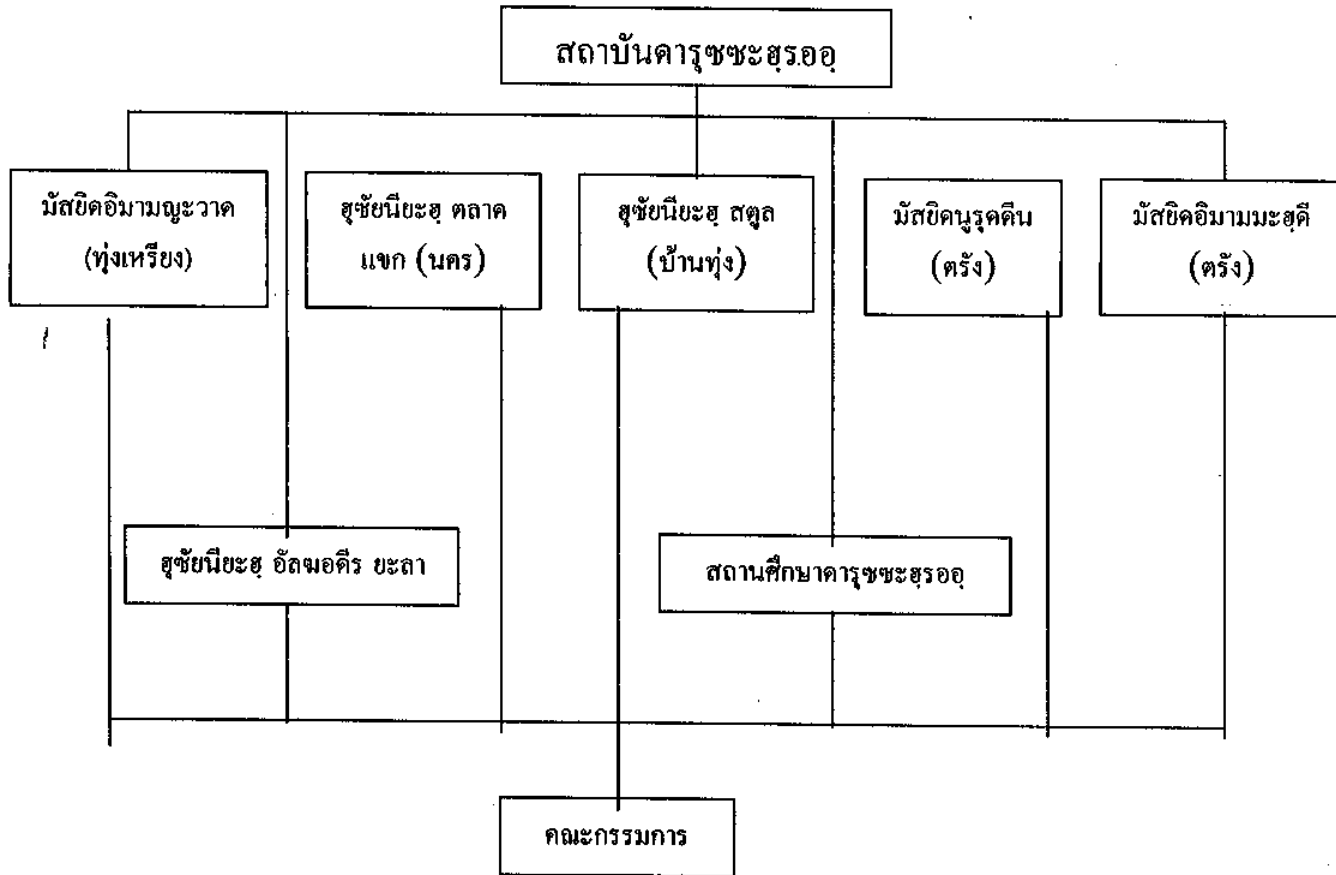
(จากการสัมภาษณ์นายชะรีฟ สุขศาสน์กวินเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2546)

แผนภูมิการบริหารสถาบันดารุชชะรออ ปี 2546

(ที่มา : จากแผนภูมิการบริหารของสถาบันดารุชชะรออ ปี พ.ศ.2546)

แผนพัฒนาโครงการในอนาคต เครื่องข่ายองค์กร

(ที่มา : จากแผนภูมิโครงสร้างการบริหารของสถาบันคารุชชะสุรอรุ ปี พ.ศ.2546)

มัสยิดคารุชชะฮูรออู

ประวัติความเป็นมา

มัสยิดคารุชชะฮูรออู ตั้งอยู่สถานที่เดียวกับสถาบันคารุชชะฮูรออู คือในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอท่งหลวง จังหวัดพัทลุง มีความเป็นมาคือในอดีตขณะที่กลุ่มชาวชื้อฮ้อในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์ยังมีจำนวนน้อยอยู่ ก่อนได้เคยทำละหมาดและพิธีทางศาสนา ร่วมสถานที่เดียวกันกับพี่น้องชาวชุนนะฮู คือที่มัสยิดบ้านนาทุ่งโพธิ์ซึ่งเป็นมัสยิดเดียวที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 เมื่อกลุ่มชื้อฮ้อมีมากขึ้น จึงได้แยกออกไปตั้งมัสยิดอีกแห่งหนึ่งเป็นเอกเทศซึ่งอยู่ห่างออกไปจากมัสยิดหลังเดิมประมาณ 100 เมตร และมีการรวบรวมซื้อสัปบุรุษได้จำนวนทั้งสิ้น 40 ครอบครัว ขึ้นขอจดทะเบียนต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพัทลุง

ในปีต่อมาคือ พ.ศ. 2540 ได้รับอนุญาตการจดทะเบียนเป็นมัสยิดถูกต้องอย่างเป็นทางการลำดับทะเบียนเลขที่ 79 ของจังหวัดพัทลุง

(จากการสัมภาษณ์นายซาฟีอี หล้าสะ อิมามมัสยิดคารุชชะฮูรออู เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2546)

ผู้บริหารปัจจุบัน

คณะกรรมการมัสยิดสถาบันคารุชชะฮูรออูชุดปัจจุบันประกอบด้วย

1. นายซาฟีอี หล้าสะ	อิมามมัสยิด
2. นายอุหมัด เพ็ชรหริ่ม	คอเต็บ
3. นายฉลอง กรมเมือง	บิลาล
4. นายนิสรุน หล้าสะ	กรรมการ
5. นายมุฮัมมัด ราป้อม	กรรมการ
6. นายอับดุลอารีค เพชรกาหริ่ม	กรรมการ
7. นายมานะ รอดเนียม	กรรมการ
8. นายอารีย์ หล้าสะ	กรรมการ
9. นายหยัด หวัดแทน	กรรมการ
10. นายหมัดเหาะ เหลี่ยมปาน	กรรมการ
11. นายหวันนิ รักรรงค์	กรรมการ
12. นายมาฮีน นะแผล	กรรมการ
13. นายอับคนเหลาะ หวัดแทน	กรรมการ
14. นายสัลมาน สุขศาสน์กวิน	กรรมการ

15. นายจรูญ เพ็ชรหิรัญ

กรรมการ

(ที่มา :จากทะเบียนมัสยิดคารุชชะฮุรออ เลขหมายทะเบียนที่ 79)

กิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมต่างๆของมัสยิดคารุชชะฮุรออมีดังนี้ คือ

1. ใช้จัดพิธีละหมาดประจำวัน 5 เวลา
2. ใช้จัดพิธีละหมาดวันศุกร์ในรอบสัปดาห์
3. ใช้จัดพิธีละหมาดในวันตรุษอีดิลฟิตรี และอีดิลอัฎฮาในรอบปี
4. ใช้จัดพิธีเกี่ยวกับศพ(มัยยิต)เมื่อมีการตายเกิดขึ้นในหมู่สมาชิก
5. ใช้จัดกิจกรรมอื่นๆ ในบางโอกาส เช่นจัดการบรรยาย สอนศาสนาและพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา

(จากการสัมภาษณ์นายซาฟิอี หล้าสะ อิมามมัสยิดคารุชชะฮุรออ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2546)

แหล่งเงินสนับสนุน

1. กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
2. จากการจัดงานประจำปี
3. จากการบริจาค

(จากการสัมภาษณ์นายซาฟิอี หล้าสะอิมามมัสยิดคารุชชะฮุรออ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2546)

มัสยิดอิมามญะวาด

ประวัติความเป็นมา

มัสยิดอิมามญะवाद ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขี้ อำเภอดะโหมด จังหวัดพัทลุง มีความเป็นมาคือในอดีตขณะที่กลุ่มชาวชีอะฮ์ในหมู่บ้านบ้านทุ่งเหียงยังมีจำนวนน้อยอยู่ ก่อนได้เคยทำละหมาดและพิธีทางศาสนาพร้อมสถานที่เดียวกันกับพี่น้องชาวซุนนะฮ์คือที่มัสยิดซอลาฮุดดีนบ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขี้ อำเภอดะโหมด จังหวัดพัทลุง ต่อมาประมาณในปี พ.ศ. 2543 เมื่อกลุ่มชีอะฮ์มีมากขึ้นจึงได้แยกออกไปตั้งมัสยิดอีกแห่งหนึ่งเป็นเอกเทศซึ่งอยู่ห่างออกไปจากมัสยิดหลังเดิมประมาณ 1 กิโลเมตร เนื่องจากเป็นมัสยิดที่สัปปุรุษยัง

มีจำนวนน้อยอยู่คือประมาณ 10 ครอบครัวเท่านั้น จึงไม่อาจขึ้นเรื่องขอจดทะเบียนได้ แต่ทั้งนี้ได้ใช้เป็นสถานที่ละหมาดและทำกิจกรรมต่างๆ โดยปกติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

(จากการสัมภาษณ์นายไรเค็น เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ที่มัสยิดอิมามญะวาด บ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขรี อำเภอตะโพนคม จังหวัดพัทลุง)

ผู้บริหารปัจจุบัน

เนื่องจากมัสยิดอิมามญะวาดยังไม่มีกรรมการจดทะเบียนเป็นมัสยิดอย่างถูกต้องจึงไม่อาจระบุรายชื่อผู้บริหารมัสยิดอย่างเป็นทางการได้ แต่สามารถระบุได้เฉพาะรายชื่อคณะบุคคลผู้ทำงานได้ดังนี้ คือ

1. นายชูชีพ สีปานที	ทำหน้าที่อิมามมัสยิด
2. นายหมัด ข่านูร์กัน	ทำหน้าที่คอดเต็บ
3. นายปลอด กรมเมือง	ทำหน้าที่บิลาล

(จากการสัมภาษณ์นายไรเค็น เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ที่มัสยิดอิมามญะวาด บ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขรี อำเภอตะโพนคม จังหวัดพัทลุง)

กิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมต่างๆของมัสยิดอิมามญะวาดมีดังนี้ คือ

6. ใช้จัดพิธีละหมาดประจำวัน 5 เวลา
7. ใช้จัดพิธีละหมาดวันศุกร์ในรอบสัปดาห์
8. ใช้จัดพิธีละหมาดในวันตรุษอีดิลฟิตรี และอีดิลอัฎฮาในรอบปี
9. ใช้จัดพิธีเกี่ยวกับศพ(มัยยิต)เมื่อมีการตายเกิดขึ้นในหมู่สมาชิก
10. ใช้จัดกิจกรรมอื่นๆ ในบางโอกาส เช่นจัดการบรรยาย สอนศาสนาและพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา

(จากการสัมภาษณ์นายไรเค็น เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ที่มัสยิดอิมามญะวาด บ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขรี อำเภอตะโพนคม จังหวัดพัทลุง)

แหล่งเงินสนับสนุน

1. มูลนิธิอัล-คูฮ์ กรุงลอนดอน
2. ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน กรุงเทพมหานคร
3. จากการจัดงานประจำปี

4. จากการบริจาค

(จากการสัมภาษณ์นายไรรเด้น เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ที่มัสยิด มัสยิดอิมามญะวาด บ้านทุ่งเหียง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ขี อำเภอดะโหมด จังหวัดพัทลุง)

2. แกนนำของกลุ่มชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง

แกนนำของกลุ่มชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคมมุสลิม จังหวัดพัทลุง ซึ่งบุคคลที่ถือเป็นแกนนำในการเผยแพร่หรือขยายอิทธิพลลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุงนับตั้งแต่การก่อตั้งขึ้นมาครั้งแรกของกลุ่มนี้เมื่อปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบันมีหลายท่าน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นแกนนำสำคัญเป็นรุ่นต่างๆ ได้ดังนี้ คือ

แกนนำรุ่นแรก

1. นายไรร่าน อรุณรังษี เกิด 21 เม.ย. 2485 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ Aligarh Muslim University (India) สาขารัฐศาสตร์ อดีตเคยเป็นทั้งนักการเมือง อาจารย์ และนักหนังสือพิมพ์ ปัจจุบันเป็นเจ้าของที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และนักแปลประจำศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านประจำประเทศไทย มีผลงานการแปล ที่เป็นบทความเชิงวิชาการมากกว่า 500 เรื่อง และเป็นหนังสือรวมเล่มมากกว่า 50 เรื่อง เช่น สติษตริในอิสลาม ธนาकरในอิสลาม ผู้ประพันธ์วิลาศ วิจิตรชัย คุณลักษณะท่านอิมามอาลี และมัชนาวี เป็นต้น

2. นายซัลมาน สุขศาสน์กวิน เกิด 12 มีนาคม พ.ศ.2510 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 6 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเจ็ด อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาหลังสุดระดับชะนาวี๊ จากโรงเรียนพัฒนา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำสถาบันคารุชชะฮูรออูและเป็นกรรมการมัสยิดคารุชชะฮูรออูด้วย

3. นายซาฟีอี หล้าสะ เกิด 6 พฤษภาคม พ.ศ.2509 ที่หมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองเจ็ด อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาหลังสุดระดับชานะวี๊จากโรงเรียนพัฒนาวิทยา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ปัจจุบันเป็นอิมามคารุชชะฮูรออู และครูสอนศาสนาประจำสถาบันคารุชชะฮูรออู

(ที่มา : จากการสัมภาษณ์นายไรรเด้น เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ณ บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเจ็ด อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง)

แกนนำปัจจุบัน

1. นายประเสริฐ สุขศาสตร์กวิน หรือเชกชะรีฟ อัลฮาศีย์ เกิด 16 มีนาคม พ.ศ. 2516 ที่ ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง นับเป็นบุคคลแรกของจังหวัดที่สำเร็จการศึกษา แนวทางชีอะฮ์ระดับปริญญาโท สาขาเทววิทยาจากมหาวิทยาลัยเมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน เมื่อปี 2544 เป็นบุคคลสำคัญในการเผยแพร่ลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง และจังหวัดใกล้เคียง ปัจจุบันมี ตำแหน่งเป็นประธานสถาบันดารุซชะรออู มีผลงานทางการแปลตำรา เช่น กำเนิดสำนักคิดต่างๆ ในอิสลาม และชีอะฮ์ในอิสลาม เป็นต้น

2. นายไรเด้น เพชรกาหริ่ม เกิด 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาระดับชนะนาวี และระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอิมามโคมัยนี เมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำ สถาบันดารุซชะรออู และเป็นกรรมมัสยิดดารุซชะรออูด้วย

3. นายรอฟีกี สุขศาสตร์กวิน เกิด 10 มกราคม พ.ศ. 2511 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 165 หมู่ที่ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาระดับชนะนาวีจากโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอปากพะยูน และระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอิมามโคมัยนี เมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำสถาบันดารุซชะรออู

4. นายวิโรจน์ หวดแทน เกิด 6 มีนาคม พ.ศ. 2515 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 165 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาระดับชนะนาวีจากโรงเรียนสันติธรรม อำเภอองครักษ์ และระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอิมามโคมัยนี เมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำสถาบันดารุซชะรออู

5. นายยะมาล แอห์ยิบ เกิด 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 187 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาด้านสามัญระดับมัธยมจากโรงเรียนบ้านเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน และสำเร็จด้านศาสนาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอิมามโคมัยนี เมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำสถาบันดารุซชะรออู

6. นางปรีดา กรมเมือง เกิด 14 เมษายน พ.ศ. 2521 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 108 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จด้านสามัญต่ำกว่าระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏสงขลาปัจจุบันเป็นครูสอนสามัญ โรงเรียนอนุบาลศึกษา อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง

7. นางวรรณภา สุขศาสตร์กวิน เกิด 10 มีนาคม พ.ศ. 2515 อยู่บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง สำเร็จด้านศาสนาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอิมามโคมัยนี เมืองกุ่ม ประเทศอิหร่าน ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาประจำสถาบันดารุซชะรออู

(ที่มา : จากการสัมภาษณ์นายไรเดิน เพชรกาหริ่ม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2546 ณ บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 11 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง)

3. สื่อและกลยุทธ์ของกลุ่มเชื้อฮั่นในการแพร่หลายอิทธิพลในจังหวัดพัทลุง

อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการแพร่หลายของเชื้อฮั่นในจังหวัดพัทลุง คือการใช้และกลยุทธ์ต่างๆที่สำคัญมีดังนี้

(1) การจัดการเรียนการสอนเด็กและเยาวชนที่สถาบันคารุชชะฮูรออู

โดยจัดให้การเรียนการสอนเป็นภาคต่างๆดังนี้ คือ

ภาคกลางคืน

- วันอาทิตย์, จันทร์, พุธ   สอนอัล-กุรอาน
- วันศุกร์, เสาร์   สอนศาสนาบัญญัติ
- วันอังคาร, วันพฤหัสบดี   อ่านคู่อาร่วมกัน

(เวลาเรียนตั้งแต่เวลา 18.00 – 20.00 น.)

ภาคกลางวัน

ทำการสอนวันเสาร์และอาทิตย์ วันละ 5 คาบ 5 วิชา คือ

- วิชาเตฮีด
- วิชาศาสนาบัญญัติ
- วิชาประวัติศาสตร์
- วิชาจริยธรรมอิสลาม
- วิชาภาษาอาหรับ – อัลกุรอาน

(เวลาเรียนเริ่มตั้งแต่ 8.00 – 11.00 น. และเวลา 13.00 – 15.00 น.)

การจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่

ตามกำหนดวันและเวลาดังนี้ คือ

1. วันพฤหัสบดี (ค่ำวันศุกร์)
  - จัดอบรม, ฟังบรรยาย, ตักเตือน
2. วันศุกร์ (หลังละหมาดวันศุกร์) เฉพาะมุสลิมะฮ์
  - ทำการสอนวิชาศาสนาบัญญัติ
3. วันอาทิตย์ บ่าย 14.00 น. – 16.00 น.
  - ทำการสอนวิชาหลักศรัทธาและจริยธรรมอิสลาม

รายชื่อครูผู้สอนประจำสถาบันคารุชชะระอู มีดังนี้

1. เชคซารีฟ สุขศาสน์กวิน
2. เชคยูสุบ เพชรกาหริ่ม
3. เชครอฟีกีร์ สุขศาสน์กวิน
4. บานู สุขศาสน์กวิน
5. ฟาติมะฮู หวัดแท่น

(2) การผลิตหนังสือและตำราเผยแพร่

นอกเหนือจากการเผยแพร่ด้วยวิธีการสอนและบรรยายแล้วกลุ่มชีอะฮฺในจังหวัดพัทลุงยังมีผลงานด้านตำราและหนังสือต่างๆเพื่อการเผยแพร่อีกด้วย ซึ่งบุคคลสำคัญของกลุ่มชีอะฮฺในจังหวัดพัทลุงที่มีบทบาทและผลงานในด้านนี้ก็คือ

1. นายไรร่าน อรุณรังษี นับเป็นนักวิชาการคนสำคัญของชีอะฮฺที่มีผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ได้เขียนและแปลตำราเอาไว้มากมายกว่า 500 เรื่อง และเป็นหนังสือรวมเล่มมากกว่า 50 เรื่อง เช่น สิทธิสตรีในอิสลาม ฆนาकारในอิสลาม ผู้ประทານศาสน์ วินิจฉัยคุณลักษณะของท่านอิมามอะลี อิบนิอะบีฏอลิบ และมัชนาวี เป็นต้น ซึ่งหนังสือส่วนใหญ่ได้รับการตีพิมพ์ในนามของศูนย์วัฒนธรรมสถานทูตอิหร่านประจำประเทศไทย และสถาบันวิจัยเกี่ยวกับอิสลามกรุงเทพมหานคร

ในจำนวนงานเขียนและแปลของนายไรร่าน อรุณรังษีทั้งหมดที่นับว่ามีอิทธิพลต่อผู้อ่านและสังคมมุสลิมก็คือ เช่น

- **คำปรารภเกี่ยวกับอิมามมะฮ์ดี(อ)** เป็นหนังสือที่มีเนื้อหากล้าถึงเรื่องราวเกี่ยวกับอิมามมะฮ์ดี(อ)ที่ถูกรอคอยผู้ที่จะมาปลดปล่อยโลกให้ออกจากอำนาจของความอธรรมในวันสิ้นโลกตามทัศนะของชาวชีอะฮฺ ซึ่งพวกเขาอ้างว่าฝ่ายตนนั้นสามารถอธิบายและทำความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้ได้ถูกต้องและตรงกับหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในอัล-กุรอานและหะดีษ ได้ชัดเจนกว่าชาวซุนนะฮ์

- **อิมามโคมัยนีกับระบบการปกครอง** เป็นข้อเขียนที่กล่าวถึงสภาพสังคมและการเมืองของอิหร่านก่อนและหลังการปฏิวัติของอิมามโคมัยนี ซึ่งนับตั้งตอนต้นของศตวรรษที่ 19 เมื่อสิ้นสุตราซวงค์กอญาร์ในปี ค.ศ. 1923 รัฐบาลอังกฤษก็สนับสนุนให้พันเอกเรซ่า ช่านตั้งราชวงศ์ปาห์เลวีขึ้นในปี ค.ศ. 1924 และได้ปกครองประเทศโดยใช้อำนาจบาทใหญ่และเช่นฆ่าบรรดานักการศาสนามากมาย ซึ่งในจำนวนนั้นก็คือ ชัยค์ฟิซุลลอฮ์ นูรี ต่อมาราวต้นปี ค.ศ. 1960 ชื่อของอิมามโคมัยนีก็ปรากฏชัดเจนขึ้นมาในฐานะผู้นำขบวนการปฏิวัติอิสลาม และสามารถ

ปฏิวัติอิหร่านได้สำเร็จในปี ค.ศ.1979. ซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลยิ่งในการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมของอิหร่านจนถึงปัจจุบัน

2. นายชะรีฟ สุซาศาน์กวิน หรือเชคชะรีฟ อัล-ฮาดิย์ เป็นนักวิชาการรุ่นใหม่ของกลุ่มชีอะฮ์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมาจากประเทศอิหร่าน มีผลงานด้านการเขียนและแปลตำราด้านศาสนาหลายเล่ม ล่าสุดคือ การกำเนิดสำนักคิดต่างๆ ในอิสลาม ชีอะฮ์ในอิสลาม และชีอะฮ์ในประวัติศาสตร์อิสลาม เป็นต้น ทั้ง 3 เล่มล้วนถูกตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2546 โดยศูนย์วัฒนธรรมสถานทูตอิหร่านประจำประเทศไทย

ในจำนวนงานเขียนและแปลของเชคชะรีฟ อัล-ฮาดิย์ทั้งหมดที่นับว่ามีอิทธิพลต่อผู้อ่านและสังคมมุสลิมก็คือ เช่น

- **ชีอะฮ์ในประวัติศาสตร์อิสลาม** เป็นหนังสือที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์ คำกล่าวหาต่างๆ ต่อแนวทางชีอะฮ์ ตลอดจนชีอะฮ์ในสมัยการปกครองของบนิอุมัยยะฮ์และบนิอับบาส

- **การกำเนิดสำนักคิดต่างๆ ในอิสลาม** ซึ่งกล่าวว่าสำนักคิดต่างๆ ในอิสลามถือกำเนิดมาจากการตีความโองการอัล-กุรอานที่แตกต่างกันภายหลังการจากไปของท่านนบีมุฮัมมัด จนประชาชาติอิสลามต้องแตกออกเป็น 73 จำพวกดังที่ถูกกล่าวถึงไว้ในหะดิษแต่พวกเขาเหล่านั้นที่ถูกต้องและรอดพ้นก็คือพวกที่ยึดถือในแนวทางของอะฮ์ลุลบัยต์เท่านั้น

(3) การให้ทุนนักศึกษาไปเรียนต่อยังต่างประเทศ

นับตั้งแต่ ปีพ.ศ.2529 ที่กลุ่มชีอะฮ์ได้พยายามเข้ามาเผยแพร่ในจังหวัดพัทลุง จนกระทั่งปัจจุบันมีการให้ทุนและส่งนักเรียนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศจำนวนมาก ซึ่งเท่าที่ได้รับความข้อมูลจากสถาบันคารุหะฮ์รอฮ์มีจำนวนดังต่อไปนี้ คือ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ระดับการศึกษา	ประเทศ
1	ยามาล แอเหย็บ	บ้านนาเหรน	ระดับปริญญาตรี	อิหร่าน
2	วิโรจน์ หวดแท่น	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ระดับปริญญาตรี	อิหร่าน
3	ฮาบีบ ร็กราชเดช	บ้านด่านโลด	ระดับปริญญาตรี	อิหร่าน
4	ยูสุบ เพชรกาหริ่ม	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ระดับปริญญาตรี	อิหร่าน
5	รอฟีกี สุซาศาน์กวิน	บ้านท่าเหมาะ	ระดับปริญญาตรี	อิหร่าน
6	สุพัยร์ เพชรกาหริ่ม	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ระดับปริญญา	อิหร่าน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ระดับการศึกษา	ประเทศ
7	นางฟาติมะฮ์ สัจญา	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ตรีบัณฑิตศึกษา	อิหร่าน
8	นางบุหกัน เหลี่ยมปาน	บ้านนาแหรน	บัณฑิตศึกษา	อิหร่าน
9	อันซอร์ เหลี่ยมปาน	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ปริญญาตรี	อิหร่าน
10	นางวรรณณา สุศาสน์กวิน	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ชานาวิ	อิหร่าน
11	ประเสริฐ สุศาสน์กวิน	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ปริญญาโท	อิหร่าน
12	นางสาวกัลยา เพชรกาหริ่ม	บ้านนาทุ่งโพธิ์	ปริญญาตรี	อิหร่าน
13	อิรฟาน แอเหย็บ	บ้านเกาะนางคำ	ปริญญาตรี	อิหร่าน
14	ชัยนูลอาบีดิน ไทยเจริญ	บ้านแม่ขรี	ปริญญาตรี	อิหร่าน

(4) กิจกรรมต่างๆ

การจัดกิจกรรมประเภทต่างๆแบ่งได้ ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมประจำสัปดาห์

- วันอังคาร (ค่ำวันพุธ) ร่วมอ่านคูอะตะวัชซูล
- วันพฤหัสบดี (ค่ำวันศุกร์) ร่วมอ่านคูอากุเมต

2. กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา

- วันอิคิลฟีตรีในเดือนรอมฎอน)
- วันอิคิลอัฎฮาในเดือนซุลฮิจญะฮ์
- วันอิคฆอติรคุมในเดือนซุลฮิจญะฮ์
- วันอิคมุมบาฮิละฮ์ ในเดือนซุลฮิจญะฮ์
- วันอิมามสุเซนเป็นชาฮีด ตรงกับวันที่ 1 – 10 เดือนมุฮัรรอม
- วันอรับาอินอิมามสุเซนในเดือนซอฟิร
- วันวะฟาตนบีมุฮัมมัดในเดือนซอฟิร
- วันประสูตินบีมุฮัมมัดในเดือนรอบีอุลเอาวัล
- วันวะฟาตและประสูติท่านหญิงฟาติมะฮ์ในเดือนญามาดีลฮาเคร
- วันลัยลาคุลค็อคร ในเดือนรอมฎอน
- วันประสูติและชาฮีดอิมามทั้งสิบสองท่าน

3. กิจกรรมประจำปี

- กิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนฤดูร้อน ในเดือนเมษายน
- งานสัมมนาวัยรุ่น ในเดือนตุลาคม
- งานพบปะสังสรรค์วันสตรีมุสลิมวันประสูติท่านหญิงฟาติมะฮ์ ในเดือนมกราคม

กิจกรรมอื่นๆ

- จัดบรรดานักเผยแพร่ และนักบรรยายธรรมยังพื้นที่ห่างไกลในเขตภาคใต้ของประเทศไทยช่วงเดือนมกราคม และธันวาคม
- จัดงานพิธีทางศาสนาที่ศูนย์เผยแพร่อิสลามในพื้นที่ต่างๆ
- ให้นักเรียนของสถาบันจัดพิธีละหมาดญุมอะฮ์ร่วมกันในทุกวันศุกร์ และกิจกรรมในวาระโอกาสสำคัญอื่นๆ
- จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือหญิงหม้าย
- จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้าและยากจน
- จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือหนุ่มสาวในการแต่งงาน
- จัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อสร้างงาน
- จัดกลุ่มศึกษาวิชาฟิสิกส์ร่วมกันในระหว่างบรรดาสตรีในบางสัปดาห์เพื่อศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสำคัญทางศาสนา

ผลกระทบจากการแพร่หลายของลัทธิชีอะฮ์ในสังคมมุสลิมจังหวัดพัทลุง

นับตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งองค์กรของกลุ่มชีอะฮ์ขึ้นมาในจังหวัดพัทลุงเมื่อปี 2529 ถึงปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ โดยเฉพาะการแพร่หลายของลัทธิชีอะฮ์ในสังคมมุสลิมจังหวัดพัทลุง กล่าวคือมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มชีอะฮ์เกิดขึ้นมามากมายเป็นลำดับ ซึ่งพอสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

จำนวนประชากรชาวชื้อฮ้อในหมู่บ้านต่างๆ

หมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	เป็นชาย	เป็นหญิง	รวมชาย-หญิง
บ้านนาทุ่งโพธิ์	43	118	108	226
บ้านทุ่งเหียง	13	28	17	45
บ้านนาเหรน	5	11	9	20
บ้านคลองหะหลัง	3	7	5	12
บ้านวังปริง	2	5	4	9
รวมทั้งสิ้น	66	169	143	312

จำนวนนักเรียนประจำสถาบันดารุชชะรออู

รุ่นที่ 1	ชั้น ป.1 – ป. 3	30 คน
รุ่นที่ 2	ชั้น ป.4 – ป.6	36 คน
รุ่นที่ 3	ชั้น ม.1 – ม.3	51 คน
รวมนักเรียนทั้งหมด		117 คน

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่องการเผยแพร่ของลัทธิชื้อฮ้อในจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่ของลัทธิชื้อฮ้อในจังหวัด

พัทลุง

ตารางที่ 1 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์จำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	ระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์(คิดเป็นร้อยละ)				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
18-25	36%	64 %	-	-	100%
26-35	20%	70%	10%	-	100%
36-45	54%	42%	4%	-	100%
46 ขึ้นไป	78%	20%	2%	-	100%

สำหรับระดับความรู้ของประชากรมุสลิมจังหวัดพัทลุงในความรู้เกี่ยวกับลัทธิชีวะฮัจญ์โดยจำแนกตามอายุ จากการสอบถามมาทั้งหมด 50 คนปรากฏว่าจากจำนวนประชากรที่มีช่วงอายุระหว่าง 18-25 และช่วงอายุ 26-35 ปีมีความรู้ในระดับปานกลางคือ 64 % และ 70 % ตามลำดับ ส่วนประชากรที่มีช่วงอายุระหว่าง 36 ปีขึ้นไปค่อนข้างมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์น้อยมาก ในขณะที่ผู้ที่ถือว่ามีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ในเกณฑ์ที่มากกว่าบุคคลอื่นๆก็คือผู้มีช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปีคือมีความรู้ในเกณฑ์มากประมาณ 10 %

ตารางที่ 2 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว

สถานภาพทางครอบครัว	ระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์(คิดเป็นร้อยละ)				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
โสด	30%	60%	10%	-	100%
สมรส	4%	70%	26%	-	100%
หย่าร้าง	-	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-

สำหรับระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์หากจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัวแล้วในจำนวนผู้ให้การสอบถามมาจากฝ่ายชีวะฮัจญ์และซุนนีย์มาทั้งหมดจำนวน 50 คน ปรากฏว่าในระหว่างวัยรุ่นหรือบุคคลที่เป็นโสดยังไม่มีการครอบครัวนั้นมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ในระดับที่รู้มากนั้นยังค่อนข้างน้อยอยู่คือแค่ 10 % เท่านั้น ส่วนบุคคลที่สมรสแล้วมีความรู้ในเกณฑ์มากที่สุดขึ้นถึง 26% แต่โดยเฉลี่ยแล้วทั้งคนโสดและสมรสแล้วมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ในเกณฑ์ปานกลางเป็นส่วนใหญ่คือ 60 % และ 70% ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์จำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนา

ระดับการศึกษาด้านศาสนา	ระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์(คิดเป็นร้อยละ)				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
อิบติดาอีย์	72%	26%	2%	-	100%
มุดะวัชชิต	30%	64%	6%	-	100%
ชานาวีฮ์	20%	72%	8%	-	100%
อื่นๆ(ปริญญาตรี)	8%	78%	14%	-	100%

สำหรับระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์โดยจำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนาจากการสอบถามประชากรในพื้นที่จำนวน 50 คนทั้งจากชาวชุมชนีย์และชีวะฮัจญ์ ปรากฏว่าในจำนวนบุคคลที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาแค่ระดับอิบติดาอีย์ยังมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์อยู่ในเกณฑ์น้อยสูงถึง 70 % -ขณะที่บุคคลที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาสูงขึ้นไปมีความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้ดีขึ้น ซึ่งในระหว่างบุคคลที่จบมุดะวัชชิต ชานาวีฮ์และปริญญาตรีส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ 64% , 72% และ 78% ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามในระหว่างบุคคลที่จบระดับปริญญาตรีด้านศาสนาส่วนใหญ่แล้วมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ดีกว่าระดับอื่นๆมากคืออยู่ในระดับรู้มากสูงถึง 14 %

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญ

ระดับการศึกษาด้านสามัญ	ระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์(คิดเป็นร้อยละ)				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ประถมศึกษา	-	-	-	-	-
มัธยมศึกษา	20%	60%	20%	-	100%
ปริญญาตรี	16%	74%	10%	-	100%
อื่นๆ(ปริญญาโท)	8%	82%	10%	-	100%

สำหรับระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์โดยจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญจากการสอบถามประชากรในพื้นที่จำนวน 50 คนที่จบสามัญตั้งแต่ระดับมัธยมขึ้นไป ปรากฏว่าในระหว่างชาวบ้านที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญในระดับมัธยมมีการศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านค่อนข้างมากกว่าที่จบมาในระดับอื่นๆ คือมีความรู้ในระดับรู้มากสูงถึง 20% ในขณะที่ระหว่าง

บุคคลต่างๆที่จับด้านสามัญมาในระดับปริญญาตรีและโทนั้นมีความรู้ในเรื่องเดียวกันในระดับรู้มากเท่ากัน คือมีแค่ 10% เท่านั้น

ตารางที่ 5 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์(คิดเป็นร้อยละ)				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ข้าราชการ	32%	68%	-	-	100%
ธุรกิจส่วนตัว	46%	54%	-	-	100%
ชาวสวน	38%	62%	-	-	100%
อื่นๆ	-	-	-	-	-

สำหรับระดับความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์หากจำแนกตามประเภทลักษณะอาชีพแล้วในจำนวนผู้ให้การสอบถามมาจากประชากรในพื้นที่ทั้งจากฝ่ายชีวะฮัจญ์และชนนียัมาทั้งหมดจำนวน 50 คน ปรากฏว่าในระหว่างบุคคลที่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวเช่นค้าขายนั้นมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ในระดับที่น้อยถึง 46 % จากบุคคลทั้งหมดในอาชีพเดียวกัน แต่หากสำรวจโดยทั่วไปแล้วก็จะพบว่าบุคคลในอาชีพต่างๆเช่นข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัวและชาวสวน ส่วนใหญ่แล้วมีความรู้เกี่ยวกับชีวะฮัจญ์ในระดับความรู้ปานกลางคือ68% , 54% และ 62% ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวนคน (50 คน)			ร้อยละ (%)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1. ด้านการเป็นอยู่โดยทั่วไปของกลุ่มลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง						
- มีความรู้ทางด้านศาสนาและปฏิบัติตามหลักคำสอนของ อิสลามอย่างเคร่งครัด	26	24	50	52	48	100
- ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากประเทศอิหร่าน	32	18	50	64	36	100
- เป็นกลุ่มที่ไม่ยุ่งเกี่ยวทางด้านการเมือง	16	34	50	32	68	100
- ไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาทางด้านสามัญ	14	36	50	28	72	100
- มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาและได้รับความสนใจและความร่วมมือด้วยดีจากชาวบ้านทั่วไป	33	17	50	66	34	100
- ลัทธิชีอะฮ์ที่มีอยู่ในหมู่บ้านคือสาย 12 อิมาม	46	4	50	92	8	100
- สัมพันธภาพระหว่างซุนนี - ชีอะฮ์เป็นไปด้วยดี	29	21	50	58	42	100

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวนคน (50 คน)			ร้อยละ (%)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
2. ด้านพัฒนาการเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง						
- กลุ่มชีอะฮ์มักเผยแพร่โดยผ่านเครือญาติใกล้ชิดไปสู่บุคคล ภายนอก	47	3	50	94	6	100
- บุคคลทั่วไปยอมรับแนวคิดชีอะฮ์มากขึ้นในระยะหลัง	30	20	50	60	40	100
- กลุ่มชีอะฮ์มีการส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในต่างประเทศมากขึ้น	40	10	50	80	20	100
- บุคลากรในองค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ของกลุ่มชีอะฮ์ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี	29	21	50	58	42	100
- การเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ได้แผ่ขยายไปสู่จังหวัดใกล้เคียง	42	8	50	84	16	100
- ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนให้เป็นผู้นำชุมชน	26	24	50	52	48	100
- มีองค์กรที่สนับสนุนเพิ่มขึ้นในระยะหลัง	33	17	50	66	34	100
- แต่ละองค์กรของกลุ่มชีอะฮ์มีหลักสูตรในการเผยแพร่ที่เหมือนกัน	32	18	50	64	36	100
- แต่ละองค์กรสามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างสรรค์สังคมโดยไม่ แดกแยก	30	20	50	60	40	100
- แต่ละองค์กรของกลุ่มชีอะฮ์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	21	29	50	42	58	100
- องค์กรหรือสถาบันของกลุ่มชีอะฮ์ ได้จัดโครงการที่มีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นประจำ	29	21	50	58	42	100

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวนคน (50 คน)			ร้อยละ (%)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
3. ด้านการตอบสนองของสังคมมุสลิมต่อการเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง						
- ได้รับการตอบรับด้วยดีจากมุสลิมโดยทั่วไป	26	24	50	52	48	100
- ได้รับการตอบรับจากมุสลิมเฉพาะกลุ่มหรือเพียงเล็กน้อย เท่านั้น	35	15	50	70	30	100
- มุสลิมส่วนมากมีท่าทีที่เป็นกลางต่อการเผยแพร่ของกลุ่มชีอะฮ์	28	22	50	56	44	100
- ได้รับการต่อต้านจากมุสลิมส่วนใหญ่	26	24	50	52	48	100
- ผู้ที่วางตัวเป็นกลางส่วนมากมักจะมาจากคณะเก่า	39	11	50	78	22	100

จากตารางที่ 6 หัวข้อที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ในด้านการเป็นอยู่โดยทั่วไปของกลุ่มลัทธิชีอะฮ์ ในจังหวัดพัทลุงมีความรู้ทางด้านศาสนา และปฏิบัติตามหลักคำสอนของ อิสลามอย่างเคร่งครัด ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากประเทศอิหร่าน เป็นกลุ่มที่อยู่เกี่ยวกับการเมืองให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญด้วย เมื่อมีการจัดกิจกรรมทางศาสนา มักจะได้รับความสนใจและความร่วมมือด้วยดีจากชาวบ้านโดยทั่วไป ชีอะฮ์ที่มีอยู่ในหมู่บ้านคือ สาย 12 อิมาม สัมพันธ์ภาพระหว่างสุนีย์ – ชีอะฮ์ เป็น ไปด้วยดี

หนึ่ง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะในหัวข้อนี้ว่า การเป็นอยู่ของกลุ่มชีอะฮ์ ก็คล้ายคลึงกับสังคมทั่วไปซึ่งมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ในเรื่องการมีความรู้ และปฏิบัติตามหลักคำสอนของอิสลามอย่างเคร่งครัดของกลุ่มชีอะฮ์ จึงใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 52 กับร้อยละ 48 แต่มีความสามัคคี ประองคอง ภายในกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น มีการจัดกิจกรรม และประกาศตัวเองอย่างเปิดเผย เนื่องจากมีสถาบันการสอนเกี่ยวกับชีอะฮ์ที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายเพียงแห่งเดียวในภาคใต้

จากตารางที่ 6 หัวข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ในด้านพัฒนาการการเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ ในจังหวัดพัทลุง มักเผยแพร่โดยผ่านเครือญาติใกล้ชิดไปสู่บุคคลภายนอก บุคคลทั่วไปยอมรับแนวคิดชีอะฮ์มากขึ้นในระยะหลัง และกลุ่มชีอะฮ์เองมีการส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในต่างประเทศมากขึ้น ทำให้บุคลากรในองค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ของกลุ่มชีอะฮ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการเผยแพร่ลัทธิชีอะฮ์ไปสู่จังหวัดใกล้เคียง ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนให้เป็นผู้นำชุมชน มีองค์กรสนับสนุนเพิ่มขึ้น แต่ละองค์กรของกลุ่มชีอะฮ์มีหลักสูตรในการเผยแพร่ที่เหมือนกัน โดยแต่ละองค์กรสามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างสรรค์สังคมด้วยการจัดโครงการที่มีประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวมเป็นประจำ แต่ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

นอกจากการเผยแพร่โดยผ่านทางเครือญาติแล้ว ยังมีการเผยแพร่ผ่านทาง วารสาร การให้หนังสือหรือตำราเกี่ยวกับแนวคิดของชีอะฮ์ การเชิญชวนด้วยการพูดคุยโดยบุคคล การให้เงินบริจาคศาสนสถาน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่นการจัดค่ายอบรมเยาวชน จากการเผยแพร่ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นนี้ จึงมีผลทำให้มีผู้อยอมรับนับถือแนวคิดชีอะฮ์เพิ่มขึ้น แม้จะมีจำนวนน้อย แต่เป็นไปอย่างช้า ๆ และต่อเนื่อง โดยมีฐานของครอบครัวและเครือญาติใกล้ชิดเป็นหลัก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เรื่องการได้รับความเชื่อถือจากประชาชนให้บุคคลที่อยู่ในกลุ่มชีอะฮ์เป็นผู้นำชุมชนนั้น มีระดับความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 52 เห็นด้วย และร้อยละ 48 ไม่เห็นด้วย จากการสอบถามและเก็บข้อมูล พบว่าผู้นำในระดับต่าง ๆ ของชุมชนไม่ได้เป็นบุคคลที่มาจากกลุ่มชีอะฮ์ การแสดงความคิดเห็นนี้ ชี้ให้เห็นถึงศักดิ์ศรีของการได้รับความไว้วางใจที่ทั้งสุนีย์และชีอะฮ์ไม่ใคร่ยอมกันได้

จากตารางที่ 6 หัวข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในด้านการสนองตอบของสังคมมุสลิมต่อการเผยแพร่ของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง ได้รับการตอบรับด้วยดีจากมุสลิมโดยทั่วไป แต่ได้รับการตอบรับจากมุสลิมเฉพาะกลุ่มหรือเพียงส่วนน้อยเท่านั้น มุสลิมส่วนมากมีท่าทีที่เป็นกลางต่อการเผยแพร่ของกลุ่มชีอะฮ์ ได้รับการต่อต้านจากมุสลิมส่วนหนึ่ง และผู้ที่วางตัวเป็นกลางส่วนมากมักจะมาจากคณะเก่า

แต่จากสัดส่วนระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในบางเรื่องจากหัวข้อนี้ จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของตัวเลขที่ไม่แตกต่างกันมากนัก สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การเป็นอยู่ของชุมชนอยู่ในรูปแบบของการดูชั้นเชิงกันระหว่างกลุ่มแนวฮิส - สะลัฟกับชีอะฮ์ โดยมีกลุ่มที่มาจากคณะเก่าส่วนมากมักจะวางตัวเป็นกลาง และข้อมูลเพิ่มเติมจาก ข้อเสนอแนะของกลุ่ม

ตัวอย่าง สนับสนุนว่าการสนองตอบต่อแนวคิดชีอะฮ์ได้รับการ ตอบรับเพียงเฉพาะในกลุ่มเครือญาติซึ่งเป็นส่วนน้อย แต่ก็เติบโตอย่างช้า ๆ การต่อต้านระหว่างชีอะฮ์และแนวอัส - สะลัฟมีพอๆ กัน แต่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของการเผชิญหน้ากันเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้าม แต่จะระมัดระวังตัวไม่ให้เปลี่ยนแปลงให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำไปโจมตีได้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากการสัมภาษณ์ สังเกต และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการการเผยแพร่งของลัทธิชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง

1. ด้านประชากร

- จำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์
- จำนวนประชากรมุสลิมในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์
- จำนวนประชากรมุสลิมชีอะฮ์ในหมู่บ้านนาทุ่งโพธิ์

กองหรานับเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง ที่ถือได้ว่ามีมุสลิมชีอะฮ์อาศัยอยู่

เป็นจำนวนมากหลายหมู่บ้านด้วยกัน เช่นบ้านนาทุ่งโพธิ์, บ้านนาแหรน, บ้านคลองหะหลัง, บ้านวังปรังรวม 54 ครัวเรือน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. นายวันนิ	รักษ์วงศ์
2. นายเจน	เส็น โสบ
3. นายพล	แหมะ
4. นายมิรัน	เพชรหริ่ม
5. นายศักดิ์	ขุนสุค
6. นายหมื่น	จำนุรักษ์
7. นายญะฟิร	นิลปักษา
8. นายหรุณ	เพชรหริ่ม
9. นายหะยีหละ	เพชรหริ่ม
10. นายอากม	สะแหละ
11. นายอับ	จันทร์พุ่ม
12. นายหลิ้ม	หวัดแทน
13. เซคไรเด็น	เพชรหริ่ม
14. นายหมาน	รักษ์รงค์
15. เซคซารีฟ	สุกศาสน์กวิน
16. เซครอफी	สุกศาสน์กวิน

17. นายชูโกร	หล้าสะ
18. นายชาพีอี	หล้าสะ
19. นายมาลิก	สกาณฑา
20. นายมายัด	เส็นบัตร
21. นายจรัส	เส็นบัตร
22. นายอาหมัด	เส็นบัตร
23. นายเหยาะ	เหล็มปาน
24. นายหมาด	เหล็มปาน
25. นายสุเกียรติ	นวลมุสิทธิ์
26. นายมานะ	รอดเนียม
27. นายมาฮิน	นะเหล่
28. นายเขวน	ราป้อม
29. นายกอเดช	เอียดขาว
30. นายประดับ	นวลมุสิทธิ์
31. นายหรั้อฟิยะ	เพ็ง
32. นายอารีย์	หล้าสะ
33. นายฉลอง	กรมเมือง
34. นายเจด	โชคดี
35. นายอดิศักคี	ราป้อม
36. นายนายชูอึบ	เพชรหนู
37. นายวันชัย	ศักดิ์ภูมิ
38. เขดยะ โอบ	หวันแท่น
39. นายหิม	เก็คตั้ง
40. นายเจ๊ะจับ	เหล็มปาน
41. นายฉี	แหมะ
42. นายมุสตอฟา	เพชรกาหริม
43. นายตอเฮด	จันทร์หุ่ม
44. นายฮับ	พลนุ้ย
45. นายแกแดง	นาทรน
46. นายแกหีด	นาทรน

47. นางติงอ	นาแฮรณ
48. นายหมีด	หอยเจียว
49. นายฆอนี	หมาดโส๊ะ
50. นายนั่นสรุณ	หล่ำสะ
51. นางประดับ	นวลมุสิทธิ
52. นายมุอัมหมัด	ราป้อม
53. นายมาลิก	สگانดา
54. นายหัยค	หวัดแท่น

สัปบุรุษรายบุคคล

1. นายสุภู	ซุนสุค
2. นายไซ	เจ๊ะหลี่
3. นายจรัญ	เพชรหริม
4. นายสุหรณ	จันทร์พุ่ม
5. นายเหลาะ	นาแฮรณ

ตารางอภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยประวัติแนวคิดและอิทธิพลของชีอะฮ์ต่อสังคมมุสลิมในจังหวัดพัทลุง		
สอดคล้อง	ข้อแตกต่าง	
	ซุนนะฮ์	ชีอะฮ์
ชีอะฮ์เกิดขึ้นมาครั้งแรกจากมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่รักและเทิดทูนท่านอะลี	คำว่าชีอะฮ์หรือชีอะตุลอะลี เป็นคำที่ถูกเรียกขึ้นมาอย่างชัดเจนครั้งแรกในช่วงสงครามคิฟฟิน เพื่อแบ่งแยกจากมุสลิมอีกฝ่ายหนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนต่อท่านมูอาวียะฮ์	คำว่าชีอะฮ์ถูกใช้เรียกมาตั้งแต่สมัยที่ท่าน ศาสดายังมีชีวิตอยู่แล้ว โดยอ้างหะดีษหนึ่งความว่า “ขอสาบานต่อผู้ที่มีอำนาจเหนือชีวิตของฉัน บุคคลผู้นี้ (อะลี) และชีอะฮ์ของเขา จะเป็น ผู้ได้รับชัยชนะในวันกิยามะฮ์”
แนวที่ถูกต้องที่สุดคือแนวทางของท่านนบี(คือลลัลลอฮุอะ	บรรดาเคาะลีฟะฮ์รอชิดีน หมายถึงเคาะลีฟะฮ์ทั้ง 4 ก้ออ	บรรดาเคาะลีฟะฮ์รอชิดีนตามที่ระบุในหะดีษจริงแล้วหมายถึง

<p>ลัยอิวะวัลลัม)และแนวทางของบรรดาเคาะลีฟะฮ์หรือซิดีนผู้ได้รับทางนำหลังจากนั้น</p>	<p>นุบ็กร, อุมัร, อุษมาน และอาลี ซึ่งได้รับการเลือกสรรให้ดำรงตำแหน่งผู้นำต่อจากท่านนบี(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะวัลลัม)</p>	<p>เคาะลีฟะฮ์หรืออิมาม 12 ท่าน จากเชื้อสายของอะฮ์ลุลบัยต์ (มุฮัมมัด ตีฎานี 2541 : 22)</p>
<p>อะฮ์ลุลบัยต์ คือ คือวงศ์วานของ ท่าน น บิ มุ ฮั ม มัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะวัลลัม)</p>	<p>หมายถึงบรรดาภรรยา บรรดา ลูกสาวตลอดถึงท่านอะลี ท่านอัล-หะซัน อัล-หุซัยน์ ท่านอะกิล อิบนูอับฏอลิบ ลูกหลานของท่านอะกิล และท่านอับบาส ตลอดถึงลูกหลานของท่านอับบาส ส่วนอยู่ในความหมายของอะฮ์ลุลบัยต์ด้วย (มุนีร์ มุฮัมมัด 2542 : 282)</p>	<p>หมายถึงบุคคล 5 คน คือท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะวัลลัม) ท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ ท่านอะลี ท่านอัล-หะซัน ท่านอัล-หุซัยน์ ตลอดถึงลูกหลานที่เกิดจากเชื้อสายของท่านอัล-หุซัยน์อีก 9 คน</p>
<p>ท่านอะลีเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดท่านหนึ่งในประวัติศาสตร์อิสลามอีกทั้งได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากวาจาของท่านนบีเองเอาไว้ในหลายๆหะดีษด้วยกัน</p>	<p>ชาวซุนนีย์ถือว่าผู้ประเสริฐที่สุดในหมู่เศาะฮาบะฮ์คืออับบากร ต่อมาคืออุมัร หลังจากนั้น มีความเห็นไม่สอดคล้องกันระหว่างอาลิกับอุษมาน</p>	<p>ท่านอะลีคือบุคคลที่มีความสำคัญ และได้รับเกียรติพิเศษจากท่านนบีเพียงผู้เดียว ในฐานะผู้สืบทอดการเป็นผู้นำที่ถูกต้องต่อจากท่าน ในขณะที่เคาะลีฟะฮ์ทั้งสามก่อนหน้านั้นคือผู้ละเมิด และทรยศต่อคำสั่งของท่านนบี</p>
<p>อับดุลลอฮ์ บินสะบะฮ์ ชาวอิแหว่งแห่งเยเมน ที่เสแสร้งรับอิสลามในปลายสมัยท่านเคาะลีฟะฮ์อุษมาน คือผู้อยู่เบื้องหลังการเกิดฟิถนะฮ์ต่างๆในสังคมมุสลิม และเคยเชื่อว่าท่านอะลีเป็นพระเจ้า(ดูเชกซารีฟ อัล-ฮาคีบ</p>	<p>มีหลักฐานมากมายยืนยันถึงการมีอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์ของบุคคลผู้นี้ว่าเขามาหาท่านเคาะลีฟะฮ์อุษมาน ณ เมืองอัล-มะคีนะฮ์แล้วประกาศรับอิสลามต่อหน้าท่าน โดยหวังจะได้รับเกียรติ</p>	<p>ชีอะฮ์ปฏิเสธการมีตัวตนของอับดุลลอฮ์ บินสะบะฮ์ โดยถือว่าเป็นเรื่องราวที่ฝ่ายศัตรูแต่งเติมขึ้นมาในช่วงสมัยกลางแห่งการปกครองของราชวงศ์อุมัยยะฮ์ และอับบาสิยะฮ์เพื่อเจตนากล่าวร้ายและโจมตีต่อกลุ่มที่</p>

หน้า 163)	หรือความไว้วางใจในหน้าที่หนึ่ง แต่เมื่อไม่ได้ตามคาดหวัง ท่านจึงฉวยโอกาสใส่ร้ายป้ายสี และแสดงการต่อต้านท่านเคาะลีฟะฮ์ โดยพยายามพูดว่าท่านอะลีและอะฮฺลุลบัยต์ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติกว่าในการเป็นผู้นำเพราะเป็นทายาทของท่าน ศาสดา(มุฮัมมัด มุหะหมัด 2542 :40)	สนับสนุนอะฮฺลุลบัยต์ (เชคชารีฟ อัล-ฮาดีษ หน้า 159-165)
การอำพราง คือการแสดงออกอย่างหนึ่ง ขณะที่ภายในจิตใจซ่อนเร้นอีกอย่างหนึ่งเอาไว้	อนุญาตให้ใช้วิธีการอำพราง เช่นการแสดงตัวเป็นมิตรกับศัตรูได้ เฉพาะในกรณีที่เกิดอยู่ในภาวะฉุกเฉินร้ายแรงหรือเกรงว่าจะได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต	การอำพรางหรือตะกียะฮ์ไม่ใช่เป็นเพียงการอนุญาตเท่านั้น แต่ยังเป็นการบังคับ(จำเป็น)ที่ทุกคนต้องทำอีกด้วย เนื่องเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งทางศาสนา
สื่อและกลยุทธ์ที่กลุ่มชีอะฮ์นำมาใช้ในการเผยแพร่มีหลากหลาย เช่นการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบรวมทั้งการผลิตตำราและกิจกรรมอื่นๆอีกด้วย	กลุ่มชีอะฮ์พยายามเผยแพร่ลัทธิของตนเองเพื่อขยายสมาชิกให้มากที่สุดโดยอาศัยสื่อและกลยุทธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือหากในหมู่เครือญาติที่ใช้วิธีการโน้มน้าวและใช้มาตรการทางสังคมกดดัน ส่วนบุคคลทั่วไปก็ใช้วิธีการสร้างภาพ และหว่านล้อมด้วยคำพูดและข้อเขียนต่างๆเป็นต้น	ตลอดเวลาที่ผ่านมากลุ่มชีอะฮ์เองพยายามเผยแพร่ด้วยวิธีการดีและอดกลั้นที่สุดแล้ว โดยใช้วิธีการปรับทัศนะเพื่อความปลอดภัยกันระหว่างซุนนีย์-ชีอะฮ์หรือ“ตกริบ”โดยอ้างว่าชีอะฮ์เป็นมัชฮับหนึ่งเหมือน 4 มัชฮับและกลยุทธ์ต่างๆที่มีเหตุผลมีผลจนทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจชีอะฮ์และตอบรับแนวทางนี้มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
การเกิดขึ้นมาของแนวชีอะฮ์ในจังหวัดพัทลุง ก่อให้เกิด	เมื่อกลุ่มชีอะฮ์เกิดขึ้นมาในจังหวัดพัทลุงก่อให้เกิดปัญหา	ตลอดเวลาที่ผ่านมากลุ่มชีอะฮ์พยายามนำหลักการอิสลามที่

<p>อิทธิพลและผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบซึ่งมีมากมายในสังคมมุสลิม</p>	<p>ต่างๆ ขึ้นมามากมายในสังคม เช่น สร้างความแตกแยก ความหลงผิดทางด้านอะกีดะฮ์ รวมทั้งเป็นสาเหตุทำให้ทางราชการเกิดความเข้าใจผิดและหวาดระแวงต่อสังคมมุสลิม</p>	<p>ถูกต้องตามรูปแบบแห่งครอบครัวของท่านศาสดามาเผยแพร่ ทั้งยังนำเสนอแนวทางต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาสังคมเอาไว้ อย่างมากมาย เช่น พัฒนาด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านคุณภาพชีวิต เป็นต้น</p>
---	--	--